

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXV. letnik.

V Ljubljani, december 1908.

XII. zvezek.

Druga adventna nedelja.

1. Poslednja sodba. (II.)

Če si Sin božji, stopi s križa!
Mat. 27, 40.

Kakor je bilo okoli križa na Kalvariji veliko nevernih Judov, ki so zaničevali umirajočega Zveličarja, tako jih je tudi dandanes mnogo, ki sramoté Boga z brezbožnostjo in grdo razuzdanostjo. Predrzo izzivajo božje usmiljenje, govoreč: „Če si res Sin božji, udari nas, kaznuj nas! Zakaj pustiš, da nakladamo greh na greh?“

Toda pustimo bogokletneže, naj le greše predrzo v milost božjo, naj le pijejo greh, kakor vodo. Prišel bo dan sodbe, in tedaj izpregovori resno, mogočno besedo oni Bog, ki sedaj molče gleda njihove pregrehe. — Da, ljubi kristjani, tisti dan bo dan bridkosti in obupa, pa tudi dan tolažbe in veselja. Ta dan je po-božnim upanje, brezbožnim pa dan najhujše brezupnosti.

Ko je hotel Bog govoriti na gori Sinaj, je zadonel mogočen glas trobent; gromenje in bliskanje je naznanjalo prihod Gospodov in cela gora je bila zakrita v dim in temo. Trepetajoče ljudstvo ni slišalo glasu božjega, tudi Boga ni videlo, in vendar je bilo od groze tako prepadeno, da je prosilo Mozesa: „Govori ti z nami, tebe bomo poslušali; Gospod naj ne govori z nami, da ne umrjemo.“

Kar je čutilo takrat judovsko ljudstvo, to bodo še veliko hujše čutili dandanašnji brezverci in zasmehovavci vere, ko se bo Bog prikazal pri vesoljni sodbi. — Tresite se torej, o grešniki, in poslušajte glas sv. evangelija: „Če ne izpremenite svojega

mišljenja, boste umrli v svojih grehah!“ — Ta resnica je gotova, in ker je gotova, je grešniku strašna. Izrečena bo obsodba v pogubljenje, pa le nad onim, ki ostane trdovraten v svojih grehah. Poslušajte torej, o grešniki, glas, ki vas svari pred nevarnostjo, dokler ni še prepozno! Ne bodite, kakor Judje, o katerih pravi evangelij: „Imajo Mozesa in preroke: če ne poslušajo njih, ne bodo poslušali tudi, če kdo rajnikov pride z onega sveta in jim govori na srce.“

Blagor mu, ki posluša izveličavne opomine in se za časa vrne k Bogu! — A koliko jih je, ki naredo svojo vest za vse opomine neobčutno in gluho. S svetom živijo, s svetom grešijo in — v grehah umirajo. Pot greha je taka: v začetku smeh in veselje, na koncu žalost in obup.

In vendar, ljubi kristjani, koliko, o koliko jih hodi po poti, ki vodi v pogubljenje! — O bridka, pretresljiva misel: Včeraj sem bil še prijatelj božji, Bog me je ljubil, kakor dober oče svojega sina; Marija je gledala náme ljubeznivo, kakor mati na svoje dete; angeli božji so čuli nad menoj; — in danes, — danes sem vse to izgubil in zapravil z enim samim smrtnim grehom! — Danes nimam več pravice do nebes, danes sem brat satanov, in če umrjem v tem hipu, bom gotovo pogubljen. — O strašna, in vendar gotova resnica! O, kako grd in nevaren je greh! In vendar se ljudje toliko trudijo, stradajo, zmrzujejo, cele noči prečujejo zaradi greha — zaradi pekla. — — Predragi, ne bodimo vendar svoji lastni sovražniki, ampak poslušajmo svarilo: „Če se ne spokorite, boste umrli v svojih grehah.“

Ta ali oni misli morebiti: No, če je greh tako nevaren, hočem se poboljšati, a ne še tako hitro. Toliko še počakam, da vredim to in ono, da poteko mlada leta. — O pomilovanja vredni grešnik! Kako kratkoviden si, da odlašáš skrb za zveličanje v negotove čase. Koliko tisoč jih je bilo že radi odlašanje pokore pogubljenih! In ti veš, da boš pogubljen, če umrješ v smrtnem grehu. Danes še lahko utečeš peklu, in ti odkladaš svoje poboljšanje za drug čas, za čas, ko boš morebiti že gorel v peklu? — Le vprašaj grešnika, ki odlašá pokoro: „Ali hočeš do zadnjega trdovraten ostati v svojih grehah?“ — Ne, odgovori ti, poboljšati se mislim, pa imam za to še dovolj časa.

Kristjani moji, verjemite mi, da je pekel poln takih, ki so se hoteli poboljšati, pa niso imeli časa in so umrli v svojih grehah.

Ali hočete, da doleti kaj takega tudi vas? Danes se vam zdi težko, poboljšati se; ali mislite, da vam bo čez deset let lažje? — Pokoro odložite pač lahko, a smrti ne boste mogli; ona bo prišla morebiti kakor tat in ne bo nič potrkala poprej, in kaj bo potem?

O, predragi, če je res, da človek ne postane kar čez noč brezbožen, je gotovo tudi res, da človek ne postane kar naenkrat pobožen. Kaj bo torej s človekom, ki je odlašal pokoro do smrtne ure? — Vsa znamenja kesanja, ki jih kaže tak človek, so nezanesljiva. Kajn je kazal znamenja kesanja, a je vendar pogubljen. — Tudi Judež Iškarijot je vpil: „Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kri!“ — a tudi on je pogubljen. — Zastarani grešniki imajo na zadnjo uro navadno napačno kesanje: jočejo, ker so obupani izpovedo se, ker so prisiljeni; če pa ozdravijo, so takoj zopet stari grešniki. — Tega, dragi moji, nas uči žalostna izkušnja, ki nam dokazuje, da umirajo zastarani grešniki nespokorno, in sicer nekateri iz trdovratnosti, drugi iz obupnosti, tretji, ker se zanašajo, da bodo še ozdraveli.

So ljudje, ki so postali polagoma tako neobčutljivi za vse sveto in dobro, da ne verujejo in se ne boje več ničesar. Nebesa ali pekel, Bog ali satan, njim je vseeno; v življenju se delajo norca iz Boga, iz izveličavnih opominjevanj in pridig in krščanskih nauk in imajo vse to za laži, in ko pride smrt, umrjejo, kakor so živeli, — v brezbožnosti.

Drugi umrje v obupnosti. Ne smemo pa tukaj misliti le ono obupnost, ki žene v smrt samomorilca; je še neka druga tiha obupnost, za katero ve navadno samo izpovednik. Tako obupnost je imel n. pr. Kajn, ki je rekel: „Moj greh je prevelik, da bi smel pričakovati odpuščenja.“ — Tako je z marsikaterim grešnikom: v začetku greši, ne da bi se kaj bal; pozneje, ko se približa smrt, se boji pa preveč in si naloži vrhu drugih grehov še največjega, t. j. obup nad božjim usmiljenjem. On vidi Kristusove rane, vidi sveto Rešnjo kri njegovo; a vidi tudi, da je bila ta kri zanj zastonj prelita, zato se vstraši in obupa.

Tretji se ne izpreobrnejo, ker upajo, da bodo še živeli. V tem upanju odlašajo spoved od danes do jutri, od tedna do tedna; pa — usmiljeni Bog! — v tem pride nagla smrt in pokoplje grešnikovo dušo v pekel. Le pomislite malo, niste-li morebiti že videli umirati takega človeka. Oh, kako žalostno smrt je imel! — Ločil se je od sveta brez sv. zakramentov; upal je, pa prehitela ga je smrt, ne da bi bil mislil nanjo. Tat je bil, pa ni

povrn timer ukradenega blaga; živel je v sovrařtvu, in sovrařstvo je nesel seboj v grob; pohujřevalec je bil, a ni popravil pohujřanja... Kam pa pridejo oni, ki tako končajo?

Kristjani moji, podvizajmo se torej s pokoro in poboljšanjem. Ne govorimo, kakor nemarneži: „Bom že, bom že!“ temveč recimo s spokorniki: „Poboljšal se bom, in sicer nemudoma. Takoj danes hočem prositi Boga, naj mi pomaga v tem.“

Ako hočete biti pravi spokorniki, morate ne samo sleči starega človeka, t. j. greh; temveč tudi novega obleči. Ni dovolj, da se le izpoveste grehov, ampak jih morate tudi sovražiti in studiti ter jih tolikokrat iznova obžalovati, kolikorkrat se jih spomnite. David ni rekel samo enkrat: Grešil sem zoper Gospoda; ne, — vsi njegovi psalmi so nam priča, da je zmerom objokoval svoje grehe in da so mu bili vedno pred očmi. — Magdalena, velika spokornica, ni jokala samo takrat, ko je klečala pri Kristusovih nogah, ampak je jokala celo svoje življenje.

Pa porečete, to je preveč, to je pretrdo; mi moramo živeti med svetom, opravljati vsakdanje delo in ne moremo vedno le grehov premišljevali in obžalovati. — Kdo pa zahteva od vas kaj takega? — Obudite s pomočjo milosti božje pogostoma pravo kesanje; prosite večkrat Boga na tihem odpuščanja; odrecite si sempatje kako veselje; sovražite greh tako, da ga ne storite nikdar več in varujte se prostovoljnih bližnjih priložnosti v greh. „Ogibajte se stanovanj hudobnih tovariřev,“ opominja sv. pismo, „da se ne zapletete v njihove grehe.“ — David, tako svet in razumen mož, je padel zaradi enega samega poželjivega pogleda v preřestvo; in vi, ki dobro veste, kako ste omahljivi in kolikrat ste že padli, — vi naj se ne bi bali nevarnosti?

Ne misli na to, o kristjan, kaj poreko ljudje, ako se poboljšař, ampak na zgled Marije Magdalene. Ona je šla prostovoljno k Jezusu. Klical je ni ne Jezus sam, ne farizej; ampak prišla je neprisiljena, sama od sebe, v hišo farizejevo, kjer je bil Jezus. Prinesla je alabastrovo puščico dragocenega mazila, s katerim je mazilila noge Zveličarjeve. Judež jo je imenoval potratljivko, farizej grešnico; a ona se ni zmenila za to, ampak je skesana in potrta klečala pri nogah Jezusovih in molčala. Tako je postala Magdalena iz očitne grešnice očitna spokornica in velika svetnica.

Če se hoče grešnik odkritosrčno in resnično poboljšati, treba je naprej, da opravi dobro, popolno spoved. Ne mislim

pa s tem le navadne spovedi, temveč dolgo spoved; ker zastaran grešnik mora poseči daleč nazaj v ona leta, ko se je pričelo njegovo grešno življenje. Ko je storil vse to in prejel od duhovnika zagotovilo: „Jaz te odvežem,“ naj gre in prejme še potrdilo pomiloščenja in sprave, — presveto Rešnje Telo Gospodovo.

Ljubi poslušavci! Kako nam bo pač pri srcu, ko bomo videli svojega Zveličarja kot vsemogočnega, pravičnega sodnika v dolini Jozafat? — Ko bomo videli Jezusa najubožnejšega, najpokornejšega, najčistejšega, najsvetejšega, kot sodnika živih in mrtvih? — Kdo si ga bo upal pogledati? — Pavel je na poti v Damask oslepel; žena, ki se je bila dotaknila roba Jezusovega oblačila, se je tresla od strahu, ko se je ozrl. — O moj Bog, kdo bo mogel obstati pred tvojim obličjem, ne da bi se tresel od groze kot šiba!

Toda ne, ljubi kristjani! Ne bojte se, saj imamo tukaj še prestol milosti: tukaj je Jezus, Jagnje božje, prijatelj grešnikov, kateri odpusti vsem, ki pridejo skesani k njemu in ga prosijo odpuščenja. Pojdite k njemu s ponižnim in ljubečim srcem. Sedaj ne sedi še na sodnem stolu, ampak biva pod podobo kruha kot usmiljen Samarijan, ki je vsak čas pripravljen, celiti našim dušam skeleče rane. Pojdite k njemu tudi vi, največji grešniki, in recite s srcem in ustmi: Oče, grešili smo zoper nebesa in zoper tebe. Usmili se nas, usmili se nas in bodi milostljiv ubogim grešnikom! Amen.

Ivan Kovačič.

2. Korist miloščine.

(Priložnostni govor za god sv. Nikolaja.)

Dobrotljivosti pa in podeljenja nikar
ne pozabite; ker taki darovi dopadejo
Bogu. Hebr. 13, 16.

Danes se v ljubljanski škofiji ne bere sv. maša druge adventne nedelje, ampak v čast sv. Nikolaju, škofu in patronu ljubljanske stolnice. Le zadnji evangelij je nedeljski, kjer izvemo, kako se je Kristus v potrdilo svojega mesijanstva skliceval na svoje čudeže ter hvalil svojega predhodnika, sv. Janeza Krstnika, zaradi njegovega spokornega življenja.

Berilo sv. maše v čast sv. Nikolaju je vzeto iz lista sv. Pavla do Hebrejcev, kjer med drugim stoji tudi ta-le opomin: „Dobrot-

ljivosti pa in podeljenja nikar ne pozabite; ker taki darovi dopadejo Bogu.“

Zakaj se ravno današnji praznik beró te besede? Zato ker se je sv. Nikolaj odlikoval zlasti v radodarnosti, obilno podeljevaje miloščino v krščanskem duhu.

V njegovem življenju beremo, da je mladenič sv. Nikolaj po smrti svojih staršev podedovano premoženje razdelil med reveže, in da je njegove radodarnosti znamenit ta-le zgled. V rojstnem mestu njegovem, v Patari v Mali Aziji, je živel okrog leta 300 po Kr. ubožen mož s tremi odraslimi hčerami. Pred svojo smrtjo bi jih bil rad preskrbel za življenje; toda, ker ni imel premoženja, niso se mogle pomožiti. Že se je bilo bati, da bodo ti ljudje skušali na nepošten in nesramen način priti do premoženja. O tem izve sv. Nikolaj, gre zvečer kar pod okno dotične hiše ter vrže noter pest denarjev. To ponovi še dva večera. Tako nameče tej družini toliko denarja, da so se vse tri hčere mogle pošteno omožiti. Rešene so bile tako časne pogube, in če so hotele, tudi večne.

Ta znani dogodek iz življenja sv. Nikolaja mi dá povod, da vam danes govorim nekoliko o miloščini, in sicer vam pokažem veliko korist miloščine za delivca. Tako, upam, se tudi vi bolj vnamete za te vrste dobra dela.

Naš Gospod Jezus Kristus je rekel nekikrat: „Delajte si prijatelje s krivičnim mamonom, da vas, kadar obnemagate, vzamejo v večna prebivališča.“ (Luk. 16, 9.) S posvetnim premoženjem, z denarjem si delajmo prijatelje! Pa kako? Gotovo zlasti s tem, da radi podeljujemo miloščino, četudi so nam razni prosjaki večkrat zoperni in nehvaležni. Ozir na preobilno korist miloščine nam odstrani vse pomisleke. Le pogledjmo!

1. Miloščina je poglavitno pripravljavno sredstvo, da nam Bog odpusti grehe.

Angel Rafael je rekel Tobiju: „Miloščina reši vsega greha in smrti, in ne pusti duši priti v temo.“ (Tob. 4, 11.) Zato opominja sv. Leon, „naj imajo sočutje z reveži, kateri hočejo, da jim je Kristus sam milostljiv.“ Ta nauk je torej tako-le umeti: Ako podelimo miloščino z dobrim namenom, pomnožimo si s tem milost božjo, dobimo večjo žalost nad svojimi grehi, se ložje izpreobrnemo in gotoveje spokorimo. V tem oziru torej reši miloščina vsega greha in večne smrti ter ne pusti duši priti v temo uma in srca, ki se pri nespokornem grešniku tukaj začne, tam v peklu pa potem večno trpi.

Zato sv. očetje imenujejo miloščino drugi krst, ki človeka opere grdobe vsakdanjih pogreškov, kakor uči Kristus: „Dajte rajši vbogajme od tega, kar imate; in glejte, vse vam je čisto.“ (Luk. 11, 41.)

2. Miloščina pomnoži časne blagre ter nam daje upanje prihodnjih v večnosti.

V podobi je Bog to naznanil takrat, ko je Gospod nasitil tisočere množice v puščavi ter kot miloščino podelil ljudem kruha in rib. Tedaj se je vse to pomnožilo jako čudovito ob njegovem blagoslovu in celo ostalo je enkrat 12 košev, drugič 7 jerbasov. Tudi premoženje tistih, ki radi dele miloščino, se zavoljo tega ne manjša, ampak še množi. V bukvah pregovorov pravi sv. Duh: „Kdor daje ubogemu, mu ne bo pomanjkovalo; kdor pa prošnjika zaničuje, bo trpel pomanjkanje.“ In na drugem mestu govori: „Kdor se usmili ubogega, posodi na obresti Gospodu; in mu bo povrnil.“ (28, 27.)

Uboga vdova v Sarepti je gostoljubno nasitila preroka Elija; zato „od tistega dne moka v loncu ni pošla, in olje v vrču se ni zmanjšalo,“ po besedi Gospodovi; razen tega je prerok obudil tudi njenega mrtvega sina. (III. Kr. 17.) Tako Bog hrani in redi radodarnega človeka, ki deli miloščino pametno, modro, v duhu sv. vere in ne iz napačnega namena. Sv. Avguštin trdi: „Rodo-vitna je njiva siromakov,“ t. j. setev na to njivo vsejana naglo prinese podelivcem žetev.

Sv. Janez Miloščinar, ki je vse razdal, kar je imel, in kateremu se je časno premoženje vendarle obilno stekalo, zaklical je ljubečega srca: „O moj Bog, bova že videla, kdo bo jenjal poprej, ti meni dajati časne dobrote, ali jaz razdeljevati jih med reveže!“ Vendar pa njegova radodarnost ni bila slepa; zakaj nikdar ni hotel kaj podariti, ko bi bil s tem podpiral lenobo ali zapravljivost; zato je vselej poizvedoval po okoliščinah in potrebi, da bi pomagal pravemu.

Miloščina nam razen tega kupiči tudi večne zaklade v nebesih, „kjer jih ne konča ne rja ne molj, in kjer jih tatje ne izkopljejo in ne ukradejo.“ (Mat. 6, 20.) Sv. Janez Zlatoust kazaje na žito, katero, če je nakopičeno, razjedo črvi, če pa se poseje po njivi, prinese mnogoter sad, pravi: „Premoženje razdeljeno ostane, shranjeno se razprši; kar drže roke veliko ubožcev, nam ne bo moglo uiti.“ Kako bodo torej veselo presenečeni dobrotljivi ljudje, ko bodo zagledali na onem svetu tolike zaklade dobrih del!

3. Miloščina tudi podpira naše molitve.

Sv. angel Rafael je rekel Tobiju: „Boljša je molitev s postom in z miloščino, kakor spravljati zaklade sveta.“ (Tob. 12, 8.) Seveda je molitev tudi sicer dobra, toda v zvezi s postom in miloščino je še boljša in gotoveje uslišana, ako jo podpirajo dela usmiljenja, kakor uči sv. Leon. Zato je opominjal stari Tobija mladega: „Svojega obraza ne obračaj od nobenega siromaka; tako namreč se bo zgodilo, da tudi Gospod od tebe ne bo obrnil svojega obličja.“ (4, 7.) Vsled tega uči sv. Avguštin: „Ako torej hočeš, da se tvoja molitev dviga k Gospodu, daj ji dve peruti: post in miloščino!“

V Cezareji je živel v apostolskem času mož, z imenom Kornelij, stotnik rimske čete. Bil „je pobožen in bogaboječ z vso svojo hišo, kateri je ljudem veliko dajal vbogajme in vedno molil k Bogu. Ta je videl v prikazni razločno, okoli devete ure dneva, angela božjega k njemu priti in mu reči: Kornelij! On pa je pogledal vanj in je ves prestrašen rekel: Gospod, kaj je? In mu je rekel: Tvoje molitve in tvoje miloščine so prišle v spomin pred Bogom. In sedaj pošlji mož v Jope, in pokliči nekega Simona, s priimkom Petra.“ (Dej. ap. 10, 1—5.) Sv. Peter potem pouči stotnika in več drugih nevernikov v Kristusovi veri in jih krsti s stotnikom vred. Glejte prelepo plačilo miloščine in molitve! Tudi sedaj miloščina, zlasti za daljne misijone podarjena, vodi ljudi k pravi veri in hvali božji.

4. Dobro si dalje zapomnimo, da je usmiljenje, da je miloščina pravo znamenje izvoljencev božjih. Na vseh svetnikih opazujemo, da so bili usmiljenega srca, kakor opominja sv. Pavel: „Oblecite tedaj, kakor izvoljeni božji, sveti in ljubi, pristrčno usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, pohlevnost, potrpežljivost.“ (Kol. 3, 11.) Imenujem vam za zgled poleg že prej imenovanih sv. Nikolaja in sv. škofa Janeza Miloščinarja še sv. Joahima, sv. škofa Martina, sv. Frančiška Asiškega, obe sveti Elizabeti, sv. Ludovika, kralja francoskega, sv. Vaclava češkega in sv. Leopolda avstrijskega, dalje sv. Ožbolta, angleškega kralja, in svetega Štefana, ogrskega kralja, katerih dveh desnica je ostala nestrohnjena. Ti so dannadan podeljevali obilno miloščino mnogim prosjakom, med katerimi pač niso bili vsi vredni. O sv. papežu Gregoriju Velikem se bere, da je imel pri svoji mizi vsak dan po dvanaest romarjev ali tujcev, in med njimi, kakor je pripovedovalo hvaležno ljudstvo, enkrat Gospoda samega. Spomnim vas

še nekaterih svetnikov in svetih mož, ki so ob času potrebe razdali prav vse, celo svojo hišno in domačo opravo, kot n. pr. sveti Avguštin, sv. Karol Boromej, sv. Ludovik Tolozanski, sv. Alfonz Lig. ali kakor se nekaj podobnega bere tudi o papežu Piju X., ko so bili še v Benetkah. Vsi ti in drugi prijatelji božji so bili prepričani, da so vse to dobro storili Jezusu, ki je rekel: „Resnično, vam povem, kar ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili.“ (Mat. 25, 20.) Vsi ti in drugi sveti kristjani, gnani od čiste ljubezni božje in prave ljubezni do bližnjega, so pričakovali in tudi prejeli plačilo za svoja dobra dela ne od sveta, ampak od Jezusa, ki je obljubil: „Kdorkoli vam dá piti kozarec vode v mojem imenu, ker ste Kristusovi, resnično, vam povem, ne bo izgubil svojega plačila.“ (Mark. 9, 40.)

5. Slednjič prinese miloščina največjo tolažbo o smrti, vzame strah pred božjim Sodnikom ter „dela veliko zaupanje pred najvišjim Bogom vsem, kateri jo dajejo.“ (Tob. 4, 12.) Spet govori nadangel Rafael: „Miloščina reši smrti, in ona je, ki zbrisa grehe, in pomaga najti milost in večno življenje.“ (Tob. 12, 9.) Sv. Hieronim piše: „Mnogo sem že slišal in mnogo bral, vendar pa še nisem ne slišal ne bral, da bi bil nesrečne smrt umrl, kdor je skazoval usmiljenje; zakaj tak jih ima mnogo, ki prosijo zanj, in nemogoče je, da bi Bog ne uslišal njih molitev.“

Kaj tolaživno govori psalmist: „Blagor mu, kdor se spominja ubogega in potrebnega; njega bo Gospod rešil hudi dan.“ (40, 2.) Razlagavci sv. pisma menijo, da je ‚hudi dan‘ dan naše smrti in posebne sodbe, in da radodarnega takrat Bog reši večne nesreče.

Sv. Gregorij pripoveduje o dveh sv. mučencih, ki sta prejela veliko dobrega od neke plemenite rimske gospe, da sta se ji prikazala po svoji smrti, rekoč: „Ti si naju obiskovala; tudi midva bova tebe obiskala ob dnevu sodbe in tam storila zate, kolikor bova le mogla.“

Predragi v Kristusu! Vsi vemo, da bo, kakršna naša smrt, taka tudi naša posebna sodba, in taka potem poslednja sodba. Ako hočemo obakrat zaslišati ugodno besedo iz ust božjega Sodnika, vzemimo si za zgled svetnike in svetnice božje, ki so toliko dobrih del, zlasti še krščanske miloščine poslal pred seboj na oni svet, podobni dobrima in zvestima hlapcema v evangeliju, ki se bere na god sv. Nikolaja. Tisti, ki je imel dva talenta izročena, — manj premoženja, — pridobil si je s tema še dva,

Valentin Bernik.

Marija — jutranja zarja.

zarja?

Vis. p. 6. 9.

Sv. Cerkev hoče, naj bi mi, ki se pripravljamo na praznik rojstva Odrešenikovega, še prej počastili njegovo presv. Mater; naj bi mi, ki se veselimo, da nam o božiču vzhaja „Solnce pravice“, ki razsvetljuje temo nevednosti, razgreva v grehih zamrznjena srca ter jih vnema k ljubezni božji, naj bi še prej radostno pozdravili prelepo „jutranjo zarjo“, ki nam napoveduje prihod tistega solnca.

Na vprašanje Salomonovo: *Kdo je ona...* lahko odgovorimo: To je Marija, prelepa devica iz rodu Davidovega. Njeno brezmadežno spočetje, njeno prikazanje oznanjuje bližino Zveličarja, kakor naznanja jutranja zarja prihod solnca. Zato se v adventu obhajajo svitne maše ali zornice, ker se zgodaj zjutraj ob svitanju ali zori bero, in so namenjene posebno v čast Mariji, ki se primerja jutranji zori. Čas in pomen praznika nam torej kliče:

Marija je jutranja zarja.

Koliko je ta primera, ki jo sv. Cerkev rabi o Mariji, opravičena, boste danes slišali.

1. Jutranja zarja oznanjuje bližajoči se dan, solnce nam ga pa prinese.¹⁾ — Kdo ne razume lahko v tem primere z Marijo? Saj je ona le oznanovala bližajoči se dan odrešenja, ali Zveličar, ki je z njenega krila prišel, je prinesel dan odrešenja, on je dovršil odrešenje in zveličanje človeštva. Kristus je solnce, ki je vzhajalo čez vso zemljo in s svojimi žarki prepodilo temo nevere in pregrehe.

2. Jutranja zarja ima svojo jasnost, svoj blišč in svojo lepoto le od solnca, brez solnca bi celo ne bilo jutranje zarje. Tudi Marija ima vso svojo lepoto in čistost le od Boga, le po svojem božjem Sinu. Današnjega praznika skrivnost nam to živo potrjuje. Sv. Cerkev naravnost uči, da je bila Marija v prvem trenutku svojega spočetja poleg posebne milosti in prednosti od Boga vseмогоčnega glede na zasluženje Jezusovo obvarovana slehnega madeža izvirnega greha. Le zbog tega se je to zgodilo, ker se pač ni spodobilo, da bi bila ona, ki je imela po svojem Sinu kači glavo streti, le en trenutek pod njeno oblastjo, ker se ni spodobilo, da bi bila ona, ki je imela Najsvetejšega roditi, le en hip z izvirnim grehom omadeževana. Skratka: za svoje prednosti, bliščeče čednosti, mogočnost svoje priprošnje, za blaženstvo v nebesih ima se zahvaliti le Bogu. Poln strmenja nad njeno lepoto govori sv. Cerkev z ženinom v visoki pesmi: Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi. Ako bi Marija ne bila postala Mati božja, bi jo morda slavili kot bogoljubno sv. devico; pa ne kot kraljico nebes in zemlje.

3. Jutranja zarja zgine ob prihodu solnca; njo, ki je prej tako ljubeznivo in milo svetila, prepodijo žarki veličastnega solnca. — Marija se nam zdi (in je res) kot ljubezniva mati, kot

¹⁾ Glej: Zeit und Ewigkeit von Dr. J. Pogačar, p. 382 sq.

mila devica, kot mogočna kraljica; in mnogo svetnikov se je kar vtopilo v premišljevanju milobe in veličastva Marijinega. — Ali kaj je ona, če svoj pogled še višje obrnemo, če premišljujemo veličastvo in popolnost božjo? Tu pa zgine Marijino veličastvo. Tudi Marija kleči z angeli in svetniki ter pomaga oznanovati božjo čast, slaviti Boga.

4. Jutranja zarja napoveduje vzhajajoče solnce in kaže nanj; nisem jaz — nam takorekoč pravi — ki vas razsvetljujem in ogrevam; za menoj se vzdigne solnce, ki je mogočnejše kot jaz, in ki je bilo že pred menoj, in brez katerega bi mene ne bilo. — Tako nam tudi Marija kaže na Boga, na svojega Sina Jezusa Kristusa. Ne jaz — pravi — jaz sem le dekla Gospodova; za menoj in iz mene pride Gospod, ki je bil že pred menoj, brez katerega bi jaz nič ne bila; on je solnce, ki vas razsvetljuje z lučjo vere in ogreva z ognjem ljubezni. Njega morate moliti, hvaliti, slaviti; in če hočete mene častiti, morate predvsem moliti Boga, ki me je ustvaril in me je odločil vam za mater.

5. Jutranja zarja prinese bolniku novo moč; novo upanje; noč se zdi bolniku pol večnosti; težko in počasno diha; pred napol zaprtimi očmi mu miglja, pošastne podobe plešejo pred njim ter ga plašijo in budé v njegovem polsnu. Kolikokrat je že mislil, da pride jutro, pa šele bije polnočna ura. Slednjič se prikaže zarja ter oznanja bližajoči se dan; ložje mu postaja, plašila zginjajo, nov pogum in up mu navdaja srce. — Ta jutranja zarja je Marija, bolnik je grešnik. Grešnik leži v smrtni senci, luč milosti božje je zanj ugasnila; on diha kužno sapo pregrehe, in pošastne podobe peklenske plavajo pred njegovim duhom. Tu pa mu pride molek v roke, pogled mu pade na podobo Marijino, polasti se ga misel na Marijo; ložje mu postaja pri srcu, zmisli se na njeno priprošnjo; spominja se, da je ona pribežališče grešnikov; zateče se pod njeno brambo, in se vrže potem po jutranji zarji pokrepčan k nogam Jezusovim ter joka kot Magdalena, se obtoži kot Cahej; in glej — jutranja zarja ga je obrnila proti solncu ter mu prinesla rešitev in blagor.

6. Jutranja zarja prinese malodušnemu nov pogum in novo zaupanje. Marsikateri ubog oče misli zvečer, kako bom jutri preživel sebe in svoje? Kako bo mogoče revščino še dalje prenašati? Z obupljivimi mislimi se vleže k počitku zvečer. Zarja napoči in ga vzbudi z njegovega morda šele pozno do-

čakanega spanca; in glej! on čuti novo veselje do življenja, novo moč do dela in potrpljenja, obupljive misli ga zapusté; s pogumom in zaupanjem v božjo previdnost gre na svoje delo. — Tako obupuje marsikateri *nad dušnim zveličanjem*: izgubljen sem, ne morem se več poboljšati, Bog mi ne more odpustiti; in ves prestrašen ter obupan hodi okrog. In usmili se ga Marija, vanj obrne svoj mili pogled, mu pokaže tje na svojega Sina na križu ter šepeta: On, ki je tamkaj za te krvavel, noče smrti grešnikov, ampak da se izpreobrne in živi. In žalost zginja, novo moč čuti v sebi, sklep poboljšanja je storjen, prešine ga nov pogum za boj zoper strasti in žari mu upanje končne zmage.

7. Pri nastopu zarje bežé tatovi, roparji, morivci, in nočne nevarnosti zginejo. — Tako beži greh, skušnjava, zapeljevanje pri pogledu Marije. Zato opominja sv. Bernard: „Umrjivi človek, kdorkoli si, ki plavaš po valovih tega sveta in ti viharji in nevihte ne pustijo stopiti na trda tla, ne obrni svojih oči od te svitle zvezde, da te viharji ne pogubijo. Kadar bučijo vetrovi skušnjav, ali zadeneš na pečine bridkosti, oziraj se k tej zvezdi, kliči k Mariji! Kadar te premetavajo valovi napuha, častiljivosti, obrekovanja ali sumljivosti, oziraj se k zvezdi, kliči k Mariji! Ako butajo na ladjico tvojega srca jeza, lakomnost, mesena poželjivost, kliči k Mariji! ... V vsaki nevarnosti, tesnobi in sili, v dvombah, spomni se Marije, kliči k Mariji!“ — V človeku, v rodovini, v občini, kjer se kot jutranja zarja vzdiguje in razširja goreče češčenje Marijino, tu mora greh bežati, skušnjava in zapeljevanje zginja, nima moči. Dušni roparji, tatovi, morivci tu ne morejo ničesar opraviti, oni zbežé, ker se bojé, da bi bili izdani.

8. V jutranjo zarjo lahko upiramo svoj pogled, v solnce pa ne, sicer smo v nevarnosti izgubiti pogled. — Grešnik si ne upa svojih oči naravnost povzdigniti k Bogu, ker se boji in trese pred jezo razžaljenega Očeta, in njegovega pogleda ne more prenašati, — pa zaupljivo svoje oči obrača k Mariji, pribežališču grešnikov. Medtem ko se otrok izogiblje srpemu pogledu očetovemu, beži pod plašč (varstvo) matrine ljubezni, in skuša po priprošnji materini očeta zopet potolažiti. — Medtem ko se otrok v zavesti svoje krivde ne upa naravnost očeta za kaj prositi, se obrne na mater, zaupa na njeno priprošnjo ter skuša po materi doseči, kar želi; ne kakor da bil bolj zaupal na mater kot na očeta: ne, zanaša se na očeta, ker le on mu je

kot gospodar in zapovedovavec v stanu vse dati; ali zaupa v očeta, da mu bo zavoljo priprošnje materine tem zanesljivejše podelil, česar želi in pričakuje.

Iz primerjanja Marije z jutranjo zarjo se pač jasno razvidi, v kakšni razmeri je Marija do Boga, in kakšno češčenje se jej spodobi z ozirom na Boga, in v kakšni blagodejni razmeri je do nas, svojih otrok. Zato pa, dragi v Kristusu, zaupljivo obrachajmo svoje oči proti Mariji, odkoder nam pride pomoč. O častimo s sinovsko udanostjo svojo ljubo Mater ne le danes, ne le v letošnjih zornicah, ne le ob njenih praznikih, ampak vse dni svojega življenja; potem smo zagotovljeni, da nam ob koncu zasede prijazna zarja, kateri sledi večno solnce po Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Ant. Žlogar.

Tretja adventna nedelja.

1. Poslednja sodba. (III.)

Kdo izmed vas si upa bivati sredi večno gorečega ognja? Iz. 33.

„Oče, prišla je ura, da te tvoj Sin povelica z odrešitvijo človeškega rodu; povelica tudi ti svojega Sina. Dal si mi oblast, da vsem pridobim večno življenje.“ — Tako je molil božji Zveličar na predvečer svoje smrti na križu. — A komaj je zmolil to molitev, šel je s tremi svojimi učenci na Oljisko goro in tam se je začel tresti in biti otožen. „Moja duša,“ vzdihnil je „je žalostna do smrti; ostanite tukaj in čujte!“ — Sam pa je šel malo dalje proti skalni votlini, ki je bila z grmovjem zakrita. Njegova žalost in bridkost postaja vedno hujša. Mrtvaška bledota se razlije čez njegovo obličje, obdajo ga smrtna težave in na njem se prikažejo krvave potne kaplje. Zdi se mu, kakor bi obsegala ona ozka votlina gnjusobo in težo vseh grehov. Pred seboj vidi hudobije vseh časov, grozo večnega pogubljenja, vidi milijone in milijone duš, ki so se že in ki se imajo še pogubiti. In tedaj se ponudi nebeškemu Očetu v spravi dar za grehe, da bi nam vsem pridobil večno življenje.

Ljubi kristjani, stopite v duhu v vrt Getzemane in pogledajte tam Jezusa v smrtnih težavah. On vam hoče kupiti večno življenje, a vi se trudite le za časno življenje in za večno trpljenje.

— Ali pa razumete, kaj se pravi to: „večno trpljenje?“ — O premislite dobro, kakšna mora pač biti nesreča, ki večno traja; in v tako nesrečo, glejte, pripravi človeka greh.

Pride ura, in sicer kmalu, ko pojdem jaz, ko pojdeš ti, o kristjan, v hišo večnosti. Pride ura, ko poreko o meni in o tebi: umrl je, ni ga več, šel je v večnost. Ko namreč človek umrje, rečemo lahko z vso gotovostjo: šel je v večnost; če pa umrje v grehih, rečemo tudi lahko z gotovostjo: pokopan je bil v pekel. — O strašen grob, iz katerega ni vstajenja in v katerem gori neugasljiv ogenj! — In v tak grob bo pokopan grešnik za zmerom, na veke. — O človek, o grešnik, pomisli, kaj je večnost, pomisli, da ne bo dolgo, ko se boš moral preseliti tjekaj. O večnost, večnost, kdo te more umeti? — Kdo se ne boji vekomaj biti to, kar je? — Misli si, da bi moral vekomaj ležati v mehki postelji, vekomaj sedeti pri isti mizi, vekomaj poslušati isto pesem. — Kaj pa šele vekomaj ležati v ognju? — Oh, kri mi zastaja in osrčje se trese v meni, če pomislim: — pogubljeni človek je vekomaj pogubljen in trpi večno trpljenje! — „Grešnik,“ pravi Kristus, „bo vržen v peklenski ogenj, kjer črv ne umrje in ogenj nikdar ne ugasne.“ — Rekla je to večna resnica, storila pa bo to božja vsemogočnost; kdo more torej o tem dvomiti, kdo to zabraniti?

Ljubi poslušavci? Če bi kdo sporočil pogubljenim v peklu, do bodo po preteku 100,000.000 let vsi pomiloščeni in rešeni kazni, verujte mi, da bi se pekel naenkrat izpremenil v raj. Od veselja, da bo njihovega trpljenja enkrat konec, ne bi čutili pogubljeni več muk in ognja. — Toda ne: — pogubljeni ostanejo na veke pogubljeni. Muka pekla, grdoba satanova bo večna; rjovenje, preklinjevanje, besnenje bo večno; žgoča žeja, žareča žrjavica bo večna. Večno bodo bobnele po peklu sodnikove besede: „Poberite se, prekleti, v večni ogenj!“

Pomisli, o človek, za katero plačilo bi ležal ti, kakor sveti Lovrenc, eno uro na razbeljenem ražnju? — Za noben denar ne bi storil ti tega; in glej, za hipno uživanje, za kratko veselje, za en smrtni greh sprejmeš vse peklenske muke. — Kako moreš sprejeti te muke ti, mehkužni nečistnik? — Kako boš mogel ti bivati, večno bivati, v pokončujočem ognju, ločen od Boga, oddaljen od svetnikov, izključen iz nebes? — Odloči se, o grešnik, a odloči se hitro, ker čas je kratek! — Sprejmi dober svet, daj se rešiti! — Če ostaneš v nespokornosti trdovraten, bo konec

tvojega življenja začetek tvojega pekla. Zoprno ti je, če slišiš le govoriti o peklju; kako ti bo pa, ko boš moral pekel čutiti? — O moj Bog, kaj mora občutiti duša, ko vstopi v ta kraj groze in trpljenja! Truplo, iz katerega se je ločila, se ni še omrznilo, in ona že trpi najhujše muke v peklju. — Okoli trupla gore sveče, okoli duše gori večni ogenj; domači molijo za dušo, ona pa tuli od obupnosti v peklju; znanci in prijatelji škrope truplo z blagoslovljeno vodo, hudobni duhovi pa dušo z raztopljenim žveplom; duhovnik mašuje za dušo, duša pa sama sebe preklinja; pevci pojo na grobu rajnikovem, duša pa joka v ognjenem grobu pekla.

Ljubi verniki, „kdo izmed vas si upa bivati sredi večno gorečega ognja?“ Pojdite vprašat evangelijskega bogatina, kako vroč in hud je peklenski ogenj! — Čujte, kako brezupno vpije: „Oče Abraham, usmili se me in pošlji Lazarja, da pomoči konec prsta v vodo in ohladi moj jezik, ker velike bolečine trpim v tem plamenu.“

O večnost, — večnost trpljenja polna, kdo ne trepeti, ko pogleda v tebe? Kaj je najdaljši čas v primeri z večnostjo? Kaj je leto, ki se nagiblje že k koncu, kaj je celo naše življenje, kaj je ves čas od začetka sveta do danes? Vse je prešlo, prešel bo tudi čas, ki ga imamo še preživeti, in potem pride, kar nikdar ne preide, — potem pride večnost. Zato pa, preljubi, odkupljajmo čas, ker je drag; zatecimo se v teh zveličavnih dneh h Kristusu, dobremu pastirju, prijatelju grešnikov, ki ni obsodil zatožene prešestnice, ki je obljubil sveti raj desnemu razbojniku, ki je na križu viseč molil za morivce... On pravi sam: „Glej, jaz stojim pred vrati in trkam; kdor posluša moj glas in mi odpre, vstopim k njemu in bom ž njim večerjal.“ — Si-li morete misliti nežnejšo ljubezen, nego je ta? — Kralj kraljev, Najsvetejši stoji pred grešnikovimi vrati in trka, da bi mu odprl. Toda, kako malo jih je, ki mu res odpro vrata svojih src! Bog stori vse, da bi rešil grešnike; a le malo se jih zmeni za to, malo se jih poboljša in spokori. Roke Zveličarjeve so razprostrte, kliče nas in vabi: „Pridite, pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, pri meni dobite mir in tolažbo.“

O grešnik, ne odlašaj več poboljšanja, ker Bog te čaka že dolgo! — Glej, dannadan pomirajo ljudje, in njihove duše se selé v večnost, — tudi v nesrečno večnost. In ti gledaš to, pa se ne spomniš, da pride tudi tebi čas bridke selitve! — Ali misliš, kakor nespametne device, kupiti olja in napolniti svojo svetilko

še, ko bo že prišel ženin in zaprl vrata svatovske dvorane? — Ali boš še dolgo dremal v naročju mesenih slasti; ali boš še dolgo svoji duši v škodo lovil prazne pene posvetne sreče? — Ali boš še dolgo leno stal na trgu in držal roke križem? — O preljubi, mnogim je že odbila zadnja ura, ali ne bo odbila kmalu tudi nam? — Delajmo torej, delajmo, dokler je dan, dokler ne pade na nas mrzla senca smrti!

O večni Bog! Tudi mi bomo živeli večno, brez konca. Po milijon in milijon letih bomo še, bomo pri tebi v nebesih ali pa — česar nas varuj Bog — pri satanu v peklju ...

Pobožni in učeni duhovnik, Evzebij Nieremberg, je ležal deset let bolan in trpel strahovite bolečine na vseh udi. V vsem tem trpljenju pa je obiskujočim ga prijateljem večkrat rekel z nasmehom: „Ogenj pa le ni; bolečina moja je velika, ogenj pa le ni!“ — Pozneje so se mu skrčile kite, da je bil ves grbast, in vendar je vzklikal: „Še ni ogenj!“ — In tudi, ko mu je že gnjilo telo in razpadalo meso, poudarjal je vedno z enako potrpežljivostjo: „To še ni ogenj!“

O grešnik! Če bi ti poslal Bog tudi vse bolečine, kar jih je bilo kdaj, kar jih je in kar jih bo na svetu, ne bi bil to še tisti ogenj, ki gori v peklju in ne ugasne nikdar. Usmili se torej svoje neumrjoče duše in zapusti široko pot pogubljenja ter hodi odslej po ozki, trnjevi stezi resnične spokornosti. Amen.

Ivan Kovačič.

2. Greh naredi srce v puščavo, prihod Jezusov pa v raj.¹⁾

Glas vpijočega v puščavi.
Jan. 1, 23.

Glas vpijočega v puščavi se je imenoval Janez, sin Caharija in Elizabete, ki je bil izvoljen za predhodnika Mesijevega. Za važno opravilo napovedovalca Odrešenikovega se je pripravljaj Janez v puščavi. Tu je deček vzrastel, postajal močan na duhu ter ostal ondi, dokler se je imel prikazati pred Izraelom. (Luk. 1, 80.) V puščavi je prišla beseda Gospodova, povelje božje do njega, naj nastopi ter Gospodu pot pripravljaj. In kako je nastopil? „Janez pa je imel oblačilo iz kameljih dlak, in usnat pas okoli svojega ledja; njegova jed pa je bila: kobilice in divji med.“ (Mat. 3, 4.) Nastopil je torej v spokorni obleki, živel spokorno in oznanjeval

¹⁾ Ex Chrysolog, 1885, p. 35 sq.

pokoro. — Bila je torej puščava, v kateri je Janez množici oznanjeval pokoro, in ravno to je bil primeren kraj za resne pridige in spokornost; zato tudi najdemo v prvih krščanskih časih največje spokornike v puščavah; kajti one najbolj predočujejo prekletstvo, ki je zadelo zemljo zavoljo greha, ko je Bog rekel Adamu: „Prekleta bodi zemlja zavoljo tebe, trnje in osat ti bo rodila.“ (Gen. 3, 17.)

Kakor pa je bil takrat greh naredil zemljo v puščavo, tako izpreminja še zdaj srce človekovo v nerodovitno puščavo. S prihodom Zveličarjevim pa naj se izpremeni naše srce, kakor je prerok Izaija (35.) napovedal: „Veselila se bo zapuščena in brezpotna dežela, in puščava se bo radovala ter cvetela kakor lilija.“

In tako se je zgodilo po rojstvu Jezusovem na zemlji, kakor tudi duhovno v posameznem srcu, katero ga je sprejelo. Gledé na to prav omeni blaženi Tomaž Kempčan: „Brez Jezusa biti je grozen pekel, z Jezusom biti pa sladek raj“; kar bi vam rad ravno danes ob kratkem pokazal. V ta namen rečem:

- a) da greh naredi človeško srce v puščavo,
- b) prihod Jezusov pa v raj.

Naj ne bodo naslednje besede „glas vpijočega v puščavi“ ter naj prešinejo srce grešnikovo, da se z novorojenim Zveličarjem prerodi in se vanj povrne izgubljeni raj.

I. a) Puščava je — kar že ime pove — pusta in od ljudi zapuščena. Zato je strahotno po kaki puščavi hoditi, tembolj ker ni potov izpeljanih in so še one borne steze, ki se nahajajo, tako nevarne.

Tako je tudi človekovo srce, ki je s smrtnim grehom omažežano, od Boga zapuščeno in brez tolažbe, pusto in prazno. Pri tem pa je tudi, ker mu se vest vedno oglašá, neprestano v strahu in trepetu, kakor popotnik v puščavi. O grešniku veljajo besede, ki jih je Bog po preroku Jeremiju (2, 19.) govoril: „To žila te bo tvoja hudobija in tvoje odvrnjenje od mene te bo grajalo. Vedi in glej, kako hudo in grenko je, da si zapustil Gospoda svojega Boga.“

b) V puščavo komaj prisije prijazno solnce, zato je temna in hladna. — To je podoba grešnika, ki sedi v temi in smrtni senci (Luk. 1, 79.); kajti k njemu ne posije solnce pravice, luč milosti božje, ker ju zaničuje: Zato je temno

v njegovem srcu in žalostno in breztolažno; ne spozna, kaj mu služi v mir. (Luk. 19.) Kar je nekdan Jezus solzeč se nad Jeruzalemom rekel, to govori še zdaj o nespokornem grešniku: „O, ko bi spoznal, in sicer ta svoj dan, kar je tebi v mir, a zdaj je skrito pred tvojimi očmi.“ (Mat. 6.) Grešnik ne spozna in ne čuti več, v kaki revi se znajde; hladno je v njegovem srcu; ker je ugasnil ogenj ljubezni; on je odmrli za Boga, je mrtev. (Raz. 3, 1.).

c) Puščava je nerodovitna zemlja, kateri (navadno) manjka vode, kakor je bila n. pr. puščava, po kateri so Izraelci potovali 40 let in v kateri jim je Bog po Mozesu čudovito preskrbel vode in hrane. — Taka je tudi duša grešnikova brez milosti božje, enaka je po psalmistovih (62, 3.) besedah pusti deželi, kjer ni pota, ne vode; duša pravičnega pa je „enaka drevesu, ki je zasajeno ob potocih in daje sad ob svojem času; njegovo perje ne obleta, in vse, karkoli počenja, mu gre po sreči.“ (Ps. 1, 3.) Samo Bog more pogasiti žejo človeškega srca po blaženstvu, ne pa posvetna grešna razveseljevanja, ki pustijo srce prazno; le kdor k Jezusu pride, ne bo žejal vekomaj. (Jan. 4, 13.)

č) Puščava poganja (kvečjemu) trnje in osat ali drugo divje dračje in grmičevje. — Tako je tudi v srcu grešnikovem le trnje in osat, namreč prevelike skrbi za pridobivanje pozemelskega blaga, kar imenuje Kristus sam (Mat. 13, 22.) slepoto bogastva, sklenje vesti, ki grehu sledi in kakor črv gloje v srcu. In divje grmičevje, to so huda dejanja, ki prihajajo iz srca grešnikovega. „Iz srca — pravi Zveličar — izhajajo hude misli, uboji, prešeštva, tatvine, krive priče, preklinjevanja.“ (Mat. 15, 19.) Saj dobro drevo rodi dober sad, malopridno drevo pa rodi malopriden sad. (7, 16.)

d) V puščavi bivajo divje zverine, ki so potnikom nevarne in marsikaterega umore in raztrgajo. — Te divje zveri so v srcu grešnikovem strasti, ki so njegovi duši zelo nevarne, jo oropajo čeznatornega življenja, jo nekako raztrgajo in ji smrt prineso. Človek, ki se od te ali one strasti, n. pr. jeze, lakomnosti, maščevanja, nečistosti ... pusti voditi, je večkrat enak zveri, ki nima pameti, in se spozabi do dejanj, ki se ne samo kristjanu, nego celo človeku ne spodobijo. Nezmernost in nečistost pa človeka ponižajo še pod žival, ga zapeljujejo k dejanjem, katerih žival še celo zmožna ni, ga razjedajo in razrijejo ter mu slednjič ugonobe življenje.

Glejte, kako naredi greh srce človekovo v prazno, mrzlo, nerodovitno in divjo puščavo! Kdo bi se torej greha ne varoval in ga ne studil, ki človeka tako nesrečnega stori! Kdo se ne bo, če je grešil, hitro spravil z Bogom, katerega je bil pregnal iz srca! O, dragi v Kristusu, božič se bliža, ko se spodobi, da svoje srce napravimo Jezusu za jaslice. Z resnično spokornostjo mu k temu pripravimo pot. Po njegovem prihodu se bo naše srce iz nerodovitne, grozne puščave izpremenilo v ljubezniv in rodovitni raj.

II. Koj v začetku sv. maše danes molí sv. Cerkev: Gospod je blizu! — — veselite se v Gospodu... S tem hoče reči, naj bo sleherni pripravljen za prihod Jezusov, potem mu tudi ne bo manjkalo pravega notranjega veselja.

a) Saj želi in hoče priti Jezus v srce vsakega spokornika ter se v njem skrivnostno preroditi. Sam govori v skr. raz. (3, 20.) grešniku: „Glej, stojim pri vratih in trkam, ako kdo moj glas posluša in mi odpre vrata, pojdem noter k njemu in bom z njim večerjal in on z menoj.“ Glejte, kakor sta nekdanj Jožef in Marija v Betlehemu trkala na vrata, da bi našla prenočišče, tako trka Jezus na srce grešnikovo. Ne zapiraj mu ga torej, kakor nekdanj Betlehemci svoja vrata, da se ne izpolni evangelistova beseda: Prišel je v svojo lastnino, a njegovi ga niso sprejeli. (Jan. 1, 11.) Sprejmi Jezusa, z njim pride sladka tolažba v tvoje plašno srce!

b) Ko pride Jezus, luč sveta, bo tvoje mrzlo, temno srce razsvetlil in ogrel. Saj on „je prava luč, ki razsvetli vsakega človeka, ki pride na svet.“ (Jan. 1, 9.) Potem se bo ogenj božje ljubezni razvnel v tvojem srcu. Saj je prišel — kakor pravi sv. Lukež (12, 49.) — „oganj prinesel na zemljo, in kaj hoče, kakor da gori?“ Ali čegavo srce bo hladno ostalo v sv. božični noči, ki nam kliče: Bog je svet tako ljubil... (Jan. 3, 16.) Koj v oni noči vse miglja v lučicah v znak, da je rojena „luč sveta“, bo-li v tvojem srcu ostalo temno? In če pobožnosti ogenj razvnela srca vernikov, naj pač v tvojem mrzlo ostane! Temno in mrzlo, kot polnoč, bi ostalo tvoje srce, ako bi kanil še naprej nespokorno živeti.

c) Če pride Jezus v naše srce, pride z njim polnost milosti. Saj je on poln milosti in resnice. (Jan. 1, 14.) In po milosti bo naše srce rodovitna zemlja, bogato na čednostih, dobrih

delih in zaslugah za nebesa. Naj bo pač njegovo rojstvo za nas milostipolno, naj nas božje Dete bogato oblagodari!

č) S prihodom Jezusovim pride tudi mir v naše srce tisti mir božji, o katerem pravi današnji list — da preseže ves um (Fil. 4, 7.), ki ga svet dati ne more in ga brezbožneži nikdar imeti ne morejo. Saj so angeli pri rojstvu peli: Pax hominibus... In šele tedaj, ko po odstranjenem grehu ta mir pride v naša srca, je pravi božič za nas.

d) Ko pride Jezus, tedaj se prerodi srce grešnikovo, potem postane iz otroka jeze ljubo dete božje ter ima pravico do nebes. Saj pravi sv. Janez (1, 12.): „Vsem, ki so ga sprejeli, dal je oblast, otrokom božjim biti.“ Tedaj se tudi nad nami izpolni skrivnost: „Beseda je meso postala in je med nami prebivala.“ (Jan. 1, 14.) Včlovečeni Sin božji prebiva potem v naših srcih, ravno tisti, ki je tam gori veselje nebeškega raja, in mi prejemljemo iz njegove polnosti milost na milost, tolažbo, mir, veselje, blaženost.

Tako, dragi v Kristusu, izpremeni Jezus naše srce, če se resnično pokorimo. Iz puščave ga prestvari v raj, v prebivališče božje. Pripravljajmo torej pot Gospodu v svoja srca, da lahko vanje pride ter v njih ostane! In če je prišel Jezus v sv. zakramentih v naše srce, le greh odganjajmo od njega, da ga zopet ne prepodi. Zakaj brez Jezusa biti bi nam bil grenek pekel, z Jezusom biti pa je sladek raj. Amen.

Ant. Žlogar.

Četrta adventna nedelja.

Klic božji do človeštva.

Gospod je govoril Janezu, Caharijevemu sinu, v puščavi. Luk. 3, 2.

Imenitni poklic Janeza Krstnika je bil že pri njegovem rojstvu naznanjen z besedami: „Kaj neki bo iz tega otroka? kajti roka Gospodova je bila z njim.“ (Luk. 1, 66.) In ko se je čas približal, da bi Zveličar sam očitno nastopil, v petnajstem letu cesarjevanja Tiberijevega, ko je bil Poncij Pilat oblastnik v Judeji, Herod pa v Galileji, Filip v Itureji in Trahoniški deželi, Lizanija v Abileni, pod velikima duhovnoma Anom in Kajfom — kakor nam pripo-

veduje današnji evangelij — *je Gospod govoril Janezu*, sinu Caharijevemu, v puščavi, da naj nastopi in pokoro oznanjuje ter tako pripravlja človeška srca na bližnji prihod Mesijev. Sveti predhodnik je ta klic božji koj poslušal, ker sv. evangelij pravi: *In je prišel na vso stran Jordansko ter je oznanjeval krst pokore v odpuščanje grehov.*

Kakor nekdanj Janezu, tako se tudi še zdaj razlega klic božji vsemu človeštvu, in ga opominja, naj dostojno pot pripravi svojemu Zveličarju, da bo mogel v njihovih srcih prebivati, jih osrečiti s svojimi milostimi, da bodo tako res gledali zveličanje božje. Glas božji kliče vsakega človeka k popolnšanju in k čednosti, le to je potrebno, da ga on spozna, naj se že kakorkoli razodeva, ter ga nemudoma sluša, kakor Janez Krstnik. Evangelij tudi nič bolj natanko ne pové, kako je Bog govoril Janezu, ali sam neposredno, ali po angelu, ali po zunanjem glasu ali pa po notranjem razsvetljenju — Janez je ta klic božji koj poslušal in ga izpolnil. Tako se Bog, kadar nas kliče, posluži raznih pomočkov, da bi pridobil naša srca.

In na te pomočke bi vas rad opomnil, da boste vselej umeli klic božji ter ga voljno slušali. Bog pa nas kliče

- a) po duhovnih,
- b) po telesnih sredstvih.

I. Med duhovnimi pomočki, katerih se poslužuje Bog, da bi pripeljal ljudi, posebno grešnike k zveličanju, so posebno trije: a) glas vesti, b) beseda božja ali glas sv. vere, in c) lep zgled.

1. Naj posvetnjak, razuzdanec, neveren učenjak ... vse zaničuje, kar je lepega in bogoljubnega, naj vse taji, kar je božjega, naj se zbog svojih pregrešnih dejanj nikogar ne boji ... ene reči vendar ne more utajiti in udušiti, in ta neutajljiva in nepokončljiva reč je človeška vest. — V vsakem človeku, v pravičnem kakor v grešniku se tu pa tam rodijo najboljše misli in dobri sklepi, akoravno ne ve, odkod prihajajo. Mnogokrat želi, da bi bil dober in Bogu dopadljiv. Kdo pa provzroči te misli, želje in sklepe v človeku? Bog jih prikliče, ker on je v človeško srce postavil posebnega učenika in sodnika, ki v vsakem posameznem slučaju človeka poduči in razsodi, kaj je prav, kaj krivo, kaj Bogu prijetno in zveličalno, kaj pregrešno in pogubno. — Pravičnega vest utrjuje v njegovem prizadevanju, ga vnema za čednost, za nebesa, in že tukaj je ona njegov plačnik,

ker mu slajša življenje. Vest človeka poplača za vsako dobro delo, ako svet tega tudi noče spoznati, vest ga tolaži v nadlogah, mu posladi trpljenje, ga stori zadovoljnega tudi v pomanjkanju, mu že na zemlji daje predokus sv. nebes.

Posebno imenitna pa je vest pri grešnikih, ona je najboljši duhovni pomoček, po katerem jih kliče Bog k izpreobrnjenju in zveličanju.

Tega sodnika, ki ga grešnik v svojem srcu nosi, nikdar ne more preslepiti; ta mu, kolikokrat napačno ravna, vselej pove: To je greh, tega ne smeš storiti, sicer Boga razžališ in si nakoplješ ostro sodbo. Bog je že tako napravil, da se tudi v največjem grešniku zdajpazdaj rodé dobre misli, sv. želje in sklepi k poboljšanju. Da, grešnik sam si semtertje kliče: Stoj, nikari tega ne stori, četudi nobeden tega ne ve in ne vidi, Bog je pričujoč, njemu ne moreš zakriti! Izpreobrne se, obžaluj dozdanje pregrehe, ki bi te pahnile v pekel! Po vsakem storjenem grehu se vest koj oglasi ter obsodi in kaznuje dejanje z neznosnim pečenjem, grizenjem, očitanjem. Vest je mnogoterim hudodelcem že tu na zemlji živ pekel, ki jim ne da miru, pokoja in ogreni vso srečo in veselje. In če si grešnik tudi prizadeva oglušiti svojo vest s hudobijami, veselicami, pijačami, ... se mu to ne posreči, ker prejalislej se bo zopet vzbudila in še glasneje vpila, ali v zveličanje, če jo uboga, ali v pogubo, če ostane trdovraten.

Tako nam govori Bog mnogokrat po glasu vesti ter nas vabi k sebi; blagor nam, ako jo zvesto poslušamo in ubogamo; tembolj ker je naša dolžnost se ravnati po vesti. In ako bi tudi imeli zmotno in sumljivo vest, nam jo je poslušati, dokler se boljšega ne podučimo, za kar je zopet dobri Bog preskrbel, ker nas kliče

2. po glasu sv. vere. Ta glas našo vest obrne na pravo pot. Od nekdanj je Bog pošiljal svojemu ljudstvu sv. može, učenike, preroke, ki ga naj bi pripravljali na Odrešenika in na visoki poklic vredne se storiti nebeškega kraljestva. Ravno pred Mesijem je še nastopil zadnji prerok Janez Krstnik, katerega nam sv. Cerkev že tri adventne nedelje zapored postavlja pred oči. Ta je klical kot glas vpijočega v puščavi: *Pripravite pot Gospodu, ravne storite njegove steze, vsaka dolina ...* (Luk. 3, 5.) Delajte pokoro, ker nebeško kraljestvo se je približalo ...

Kakor je takrat po svojih poslancih Bog klical ljudi, tako jih tudi zdaj kliče po svojih namestnikih, duhov-

nih, kolikokrat v cerkvi ali pa izven nje oznanjujejo božjo besedo, nauk večnega življenja. Ravno tiste resnice, katere je Janez Krstnik pokladal ljudem na srce, da se izpreobrnejo in popboljšajo, razlegajo se tudi zdaj z naših prižnic in spovednic. In ta beseda božja je meč, ki zdaj srce presune in rani, ki preseka telo in dušo, t. j. mesene želje spravi iz duše (Hebr. 4, 12.), je rahli dež, ki namoči duhovno zemljo, da obrodi stoteren sad. Neštevilno je zgledov, ki spričujejo, koliko je koristila beseda božja ter pripomogla k svetosti. (Sv. Anton — Avguštin — Nikolaj Tolentinski — Ignacij Loj. — Frančišek Ksaver...)

Bog ne neha klicati z božjo besedo po svojih poslancih, ako tudi ve, da bo njihov klic ostal le glas vpijočega v puščavi, kakor je bil tudi klic Janeza Krstnika za mnogotere vendarle zastoj. A vzrok za ta neuspeh je iskati pri ljudeh, ki ji nočejo pripraviti ugodne zemlje. „Trdovratni so — se pritoži Gospod sam po preroku (Jer. 19, 15.) — in nočejo poslušati mojih besed.“

In če po duhovnih Bog ne privabi človeka k sebi, se v svoji dobrotljivosti posluži še drugih ljudi, da bi ga pridobili.

3. Bog ima po vseh krajih dobre in pobožne duše, katere z lepim življenjem ali zgledom vodijo svojega bližnjega k Bogu. Marsikateri grešnik ali pa mlačni kristjan, če ima dannadan pred seboj spodbudne zgledne raznih čednosti, sam sebi šepeta: O, ko bi tudi jaz tako mogel živeti, zakaj nisem tudi jaz tak! Kako srečen je tisti kristjan, vedno se bere zadovoljnost na njegovem obrazu! In kako bi se ne občudoval človek, ki v zaničevanju in preganjanju vendar še ostane pohleven in krotak, ki v nadlogah ne godrnja čez božjo previdnost, ki voljno trpi, če se mu tudi godi krivica, in se trdno zanaša, da se ga bo Bog ob svojem času že spomnil ter mu vse obilno poplačal. Kako dobro je, če starši, predstojniki, prijatelji oznanjujejo svojim nižjim in podložnim lepe nauke ne le z besedo, temuč tudi v dejanju kažejo, kak sad obrodi vestno izpolnovanje božjih zapovedi! Ako oni sami radi molijo, sami točno obiskujejo službo božjo, prejemljejo sv. zakramente, so sami pri vseh obiskanih božjih krotki, ponižni, vdani v voljo božjo... potem se njihovi podložni svojega napačnega, pregrešnega življenja sramujejo ter si prizadevajo posnemati njih lepi zgled.

Kolikokrat si po lepem zgledu spodbujen človek ponavlja besede Avguštinove: Če ta in ta more, zakaj bi pa jaz ne mogel. Zato nas opominja sv. pismo dajati lepe zgleds s svojim živ-

ljenjem: „Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela, in hvalijo Očeta, ki je v nebesih.“

Da, tudi po lepem zgledu jih je bilo že neštivilno za Boga pridobljenih.

S takimi in enakimi duhovnimi sredstvi nas Bog kliče k sebi. Ako pa s temi ne doseže svojega namena, potem se v svoji neizmerni dobrotljivosti poslužuje še telesnih pomočkov.

II. Bog je podoben očetu, ki prime za šibo, da bi kaznoval svoje neubogljive otroke, ki nočejo dobro storiti; on se posluži telesnih z legov, pride s križi in trpljenjem čez telo, da bi po njem vplival na dušo ter jo pridobil za večni blagor.

Pobožni kralj Ecehija je vladal v Jeruzalemu 29 let judovsko ljudstvo. Sledil mu je njegov sin Manases, ki je bil zelo hudoben in očetu popolnoma neenak. Hudobijo je storil pred Bogom, ker je zapovedal malikovalske tempeljne, katere je bil njegov oče podrl, zopet sezidati, in solnce, mesec in zvezde po božje častiti. Sv. preroka Izaija je ukazal umoriti; in še veliko drugega hudega je storil, kakor pripoveduje sv. pismo.

Pa kmalu je Bog Manasa občutljivo kaznoval. Pošlje nanj kralja Asirskega z veliko vojsko, ki ga vjame, v železje vkuje ter v Babilon odpelje v sužnost. Zdaj se Manasu oči odprô. Spozna, da je Bogu veliko krivico storil, obžaluje svojo hudobijo, se obrne od napačnih malikov ter moli pravega Boga in ga prosi, naj bi mu prizanesel, se ga usmilil ter mu odpustil. Bog usliši skesanega kralja molitev ter ga zopet postavi v njegovo kraljestvo.

Kakor Manaseta včasih Bog tudi ljudi kaznuje iz ljubezni, da bi jih poboljšal in jih z bridkostmi k sebi pripeljal. Dokler gre ljudem vse po volji, dokler imajo vsega dosti, dokler so zdravi in čvrsti, pozabijo le preradi na Boga, in ne pomislijo, da so vse to le njegovi darovi. Ali kadar pridejo nesreče, kadar si človek ne more več pomagati, se zaveda in spominja božje roke, ki vodi in vlada usode narodov.

Bog pošilja čez svet vojske, požare, kugo, lakoto, da bi pripeljal ljudi k spoznanju, jih pretresel in nagnil k izpreobrnjenju in poboljšanju, ki so tako dolgo zlorabljali božjo blagodarnost in potrpežljivost. Tudi kadar tepe, hoče najboljše in zdravi.

Star pregovor pravi: Ni je sreče brez nesreče. Ako bi pri časnih obiskanjih ne bilo nobene druge sreče, kakor da nas k Bogu peljejo, nas ponižujejo, treznejše, miroljubnejše in delavnejše storijo, je že to dovolj. Neštivilnim je že pomagala

bolezen k dušnemu in telesnemu zdravju. Mnogoteri, ki so bili pijanosti vdani, so spoznali šele takrat, kako zelo so svojemu zdravju škodovali, ko jih je roka božja za nekaj časa vrgla na bolniško posteljo. Mnogoteri, ki so se strastno igri vdali, so šele takrat spoznali, kako škodljiva reč za dušo in telo je igra, ko so morda zapravili premoženje in prišli v veliko pomanjkanje. Mnogi, ki so nečistosti služili, niso prej izpregledali, dokler niso izgubili poštenja, prišli v sramoto in svoje zdravje za vselej spodkopali. Koliko staršev, ki so iz napačne ljubezni izpregledovali svojim otrokom, se je moralo za to napako pokoriti, ko so njih otroci dorasli in so na stara leta grdo z njimi delali!

Tu in tam Bog kliče in opominja kristjana po nesrečah, ki bližnjega zadevajo. Zdaj sliši, kako mu je polje po toči in nevihti pokončano, kako mu je živina k nič prišla; zdaj izve, kako je tukaj preklinjevalec nesrečno končal, tam pijanec nanagloma umrl; vidi, kako nečistnika trpinči huda bolezen, tam tare lenuha pomanjkanje; vé naj, da tudi njega Boga s tem budi ter mu na srce govori: Glej grešnik, tudi ti si grešil, morda še hujše, kakor oni, katerega je zadela taka nesreča, pa še imaš čas se poboljšati in spokoriti. Nikari torej ne zamudi zatega časa za svoje zveličanje!

Tako Bog ljudi k sebi kliče zdaj po duhovnih, zdaj zopet po [telesnih sredstvih, in vedno se izpolnujejo besede sv. pisma: „Glej stojim pri vratih in trkam; ako kdo moj glas posluša in mi vrata odpre, pojdem noter k njemu in bom z njim večerjal in on z menoj.“ (Raz. 3, 20.) Kdo bi ne hotel milega glasu milosti božje slišati, kdo v pregrehah trdovraten ostati? Sramotno bi bilo za tebe, kristjan, ako bi se ti prišteval onim, o katerih sv. evangelist (Jan. 1.) pravi: Njegovi ga niso sprejeli. Oh, potem bi te on ne mogel osrečiti s svojo milostjo, in vendar je iz tega namena kot milo Dete prišel na svet.

O kralju Aleksandru se bere, da je nekdam na svojem dvoru postavil velikansko gorečo svečo in poslal služabnike, naj po vsem kraljestvu okličejo, da če se je kdo kaj zoper kralja pregrešil, naj brez strahu pride, dokler gori sveča, in kralj mu bo odpustil; če je pa kdo kako hudobijo storil, in ne bi prišel, tisti bo, če je že sveča pogorela, žalostno umrl. Ko so ljudje to zaslišali, jih je veliko prišlo in je prosilo za milost, in kralj jih milostno sprejel. Bilo jih je pa tudi mnogo, ki se niso zmenili za povelje ter niso prišli. Toda, ko je sveča dogorela, jih je kralj zapovedal siloma pripeljati in pomoriti.

Kristjani, posebno zdaj te milostipolne dneve ponuja Gospod odpuščanje vsem grešnikom. Zatorej ne preslišimo njegovega glasu. Saj ne vemo, kako dolgo bo gorela našega življenja luč. Danes še sveti, danes zadobiš še lahko milost — ali pa tudi še jutri, tega ne veš. Zatorej hitimo k prestolu milosti, k jaslicam, da se udeležimo zveličanja božjega. Amen. *Ant. Žlogar.*

Praznik rojstva Gospodovega.

Pomen tega dne.

Slava Bogu na višavah in mir ljudem
na zemlji, ki so svete volje.

Luk. 2, 14.

Velike in mogočne dneve božje vsemogočnosti, pravice in usmiljenosti je že gledal svet. Mogočen je bil dan, ko je vse stvarstvo na eno samo božjo besedo nastalo iz nič, ko so angeli prvič Boga slavili in hvalili. Mogočen je bil dan vesoljnega potopa, ko je brezmejna voda pokrivala zemljo in je človeški rod z njegovimi deli vred pokončala. Mogočen bo dan vstajenja in poslednje sodbe, ko bodo nebesa, zemlja in pekel povelečevale božjo neskončno pravico: „Pravičen si, o Bog in pravične so tvoje sodbe!“ Ko se bodo kolena vseh pripogibala in bodo vsi jeziki morala spoznati, da je naš Gospod Jezus Kristus v slavi Boga Očeta.

Toda svetejši, ganljivejši, lepši ni noben dan nego dan božični, ni ga dneva, ki bi nebo in zemljo napolnil s tolikim veseljem, nego je tisti dan, ko je večni Sin Boga Očeta človek postal, ko sta se božja pravica in usmiljenost tako čudovito razodeli. Božje Dete vleče vsa srca nase. Zato je hotel Zveličar sveta kot Dete v ubožtvu in trpljenju priti na svet. In glejte, v tem času kipe božjemu Detetu nasproti vsa srca krščanskih otrok in se vesele v njem svoje lastne mladosti. In to po pravici, ker Kristus je človeško detinstvo zopet posvetil. Iz njegovih jaslic se razliva čudovita ljubeznivost, milost, nedolžnost in radost nad krščanske otroke. Celo na stara leta je človeku marsikdaj edina tolažba, edin vesel spomin misel na nedolžno veselje lastne mladosti. — K božjemu Detetu dvigujejo v teh dnevih tudi trume krščanskih ubožcev svoje oči in roke in se čutijo potolažene in

utrjene po uboštvu božjega Deteta. Po svojem uboštvu je posvetil njih uboštvo in zato „blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.“ Uboštvo poslej ni več sramotno, povzdignjeno je celo tako, da mnogi kristjani storé slovesno obljubo rado-voljnega uboštva. — Ta dan dvigujejo svoje oči in roke k Jezusu v jaslicah tudi trume bolnikov in trpečih, in pri njem dobivajo tolažbo in pomoč, ko vidijo, da tudi on ž njimi vred trpi. Po njegovem trpljenju so vse bridkosti kristjanov posvečene in pot trpljenja ni več pot zaničevanja, temveč kraljeva pot proti nebesom. — Božični dan dvigujejo svoja srca in roke k božjemu Detetu tudi bogatini in mogočniki, da iščejo prave slave in bogastva v odrešenju in krščanskih čednostih, v dobrodelnosti in usmiljenju do ubogih. Ta dan se veliko in malo, bogato in revno dviguje v duhu proti nebesom, ker po božjem Detetu so vsi postali otroci božji in dediči nebeškega kraljestva. Ni ga skoro tako izgubljenega kristjana, kateri bi ta dan ostal brez svetega ganjenja ob jaslicah. Da pa skrivnost današnjega praznika bolj razumemo, premišljujmo bolj natanko dogodke, katerih spomin danes slavimo.

Po grehu prvih staršev v raj, ki s toliko težo leži na vsem človeštvu in cel svet še sedaj preplavlja z grehi in strastmi, z brez-božnostjo in nevero, z revami in nadlogami — ni mogel noben človek, noben angel svetu pomagati nego le včlovečeni Bog. Le njegovo neskončno zadoščenje je moglo zatreti neskončno zadolženje človeškega rodu in mu zopet pridobiti izgubljeno zveličanje. Zato je moral obljubljeni Mesija biti Bog sam; zakaj kakor ubog in ves zadolžen človek, ki do vratu tiči v denarnih dolgovih, ne more poplačati svojih dolgov, še manj pa dolgove drugih ljudi ali celega sveta, tako more tisočkrat manj grešni človek zadostiti za svoje grehe ali celo za grehe vseh ljudi. — Ob-ljubljene Mesija pa je moral biti tudi pravi človek, zakaj iz človeškega rodu izhajajo vsi grehi in vse razžaljenje božje, zato se mora pokoriti z obema.

Sin božji je hotel ljudem pomagati s tem, da človek postane in za nje trpi in umrje. Po svojem včlovečenju pa si ni mogel sam sebi naložiti izvirni greh, ker je tudi kot človek moral biti brez greha. Zato je stopil na svet po čudovitem potu, kakor je sklenila božja vsemogočnost. Kakor je naredil Bog Adamovo telo iz čiste, z nobenim grehom še ne oskrunjene zemlje, tako

je naredila vsemogočnost sv. Duha telo božjega Zveličarja iz brezmadežne, z nobenim grehom oskrunjene Device. Kakor je torej telo in duša en človek, tako je Bog in človek en Kristus.

Marija, brezmadežna Devica, je bila že v raju obenem z Zveličarjem obljubljen in izvoljen v najčistejšo mater božjemu Sinu. Nadangel Gabriel ji je prinesel veselo oznanilo, in ko je ona rekla: Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi! (Luk. 1, 38.) izpolnila se je po vsemogočnosti sv. Duha ista obljuba. Kakor je deviška Eva v raju grešila in pahnila vse ljudi v nesrečo, ker se je udala hudobnemu angelu, poslancu peklen-skemu, tako je deviška Marija vse popravila in rešila, ko je pri-trdila dobremu angelu, poslancu božjemu. Vsak človek, kadarkoli greši, stori to, kar je Eva storila, ko je poslušala in ubogala hudobnega angela; vendar sv. katoliška Cerkev in vsi njeni zvesti sinovi in hčere, verni katoličani ponavljajo vsak dan besede pre-blažene Device Marije, s katerimi nas je rešila, ko namreč molijo angelovo češčenje. Trikrat na dan, zjutraj, opoldne in zvečer se oglasi zvon v zvonikovih linah in vabi verno ljudstvo daleč na-okoli naj prosi Marijo, da zopet privoli v včlovečenje Sina bo-žjega in potrdi one preblažene besede. Zato, kristjan, ne zamudi in ne opusti nikoli angelovega češčenja, ko zaslišiš zvon!

Bilo je že pozno v noč, ko sta Jožef in Marija na povelje cesarjevo z mnogimi drugimi došla v Betlehem, da bi se ondi dala popisati. Vse je bilo že polno; zastonj sta trkala na vrata tu in tam. Zapuščena sta stala na temni ulici in vendar sta bila naj-svetejši dve osebi v celi judovski deželi. Kamni bi se usmili-li preblažene Device in Jožefa, a Betlehemljani so imeli srca trša od kamnov. Marija, katero je angel Gabriel kot blaženo med ženami pozdravil, Marija, katera je v hiši tete Elizabete v Bogu svojem Zveličarja se radovala in v duhu že naprej vedela, da jo bodo blagrovali vsi narodi na zemlji, ta je sedaj v Betlehemu gnana od hiše do hiše, a vendar ne toži, temveč polna udanosti v božjo voljo moli: Glej, dekla sem Gospodova itd.

Čimdalje temneje je postajalo po ulicah betlehemskih. Vse je že počivalo, le Marija in Jožef iz rodovine nekdanjih kraljev betlehemskih nista še našla koticke, kjer bi se odpočila. Šla sta vun iz mesta in pribežala na prostem v neko skalno votlino, kjer je bil zapuščen hlev.

Sv. Jožef je hitro priredil ta prostor za stanovanje vsaj za silo. Potem je šel v poseben oddelek, kjer je pokleknil poln ve-

selja in zahvale, da je vendarle našel prenočišče in v upanju po Zveličarju. Bilo je v noči od 24.—25. decembra, ko je prišel tisti trenotek najsvetejši in najčudovitejši vseh stoletij; trenotek, katerega so nebesa in zemlja in angeli in vsi pravični v predpeklju v molitvah željno pričakovali, oni trenotek, ki je milijonom prinesel zveličanje in jih povišal v otroke božje, oni trenotek, po katerem se hvala božja prepeva neprestano po celem svetu in ki odmeva v nebesih v angelskih glasovih. — Marija je bila utopljena v molitev. Nebeška svetloba je jamo napolnovala in obdajala Marijo. Ko se je zbudila iz zamaknenosti, je zagledala pred seboj božje dete. Brez bolečin ga je prejela v neizrekljivem veselju. Pokleknila je in ga prva molila, mati svojega božjega Sina. Tedaj je pač klicala polna rajskega veselja: „Moja duša poveljuje Gospoda in moj duh se veseli v Bogu mojem Zveličarju! Ker se je ozrl na nizkost svoje dekle; zakaj glej, odslej me bodo blaženo imenovali vsi narodi na zemlji.“ (Luk. 1, 46—47.) — Tudi sv. Jožef je ponižno pokleknil, molil Zveličarja in potem bolj ganljivo in ljubeznivo nego stari Simeon v jeruzalemskem tempelju pritisnil božje Dete na svoje srce in Boga hvalil s solzami veselja.

Sem naj pristopi v duhu z Jožefom in Marijo vsak kristjan, in naj občuduje neizmerno velikost ljubezni Sina božjega. Ljubezen, neizmerna ljubezen ga je potegnila z nebes na zemljo, katera je postala zanj bolj kakor za vsakega drugega res prava dolina solzâ. Ljubezen do nas ga je privedla do tega, da je nebeško slavo zamenil z uboštvom, kakršno se more le v hlevu najti. Njega, čigar visokost in veličastvo nebo in zemlja ne obsežeta, oklepajo sedaj tesne, uborne jasli samo zato, da se nam nebesa odpro.

On se da v plenice poviti, da bi nas rešil vezi satanovih. V hlevu si izvoli stanovanje, da nam pripravi s svojim odrešenjem večno stanovanje med angelskimi kori v nebesih. Prve njegove solzice so naznanjevalke kapljic njegove sv. krvi, katero je prelił za nas na sv. Križu; te so naznanjevalke krstne vode, katera nas umiva od greha in izpreminja v otroke božje.

Zato kristjani, stopimo zopet tje k jaslicam, k božjemu Detetu, da se ob ognju njegove neizmerne ljubezni do nas užge naša revna ljubezen do njega. Le eno voljo, eno željo moremo imeti: O rasti, rasti, ljubeznivo, božje Dete, rasti v čast nebeškemu Očetu, v veselje angelov, v radost pravičnim pred peklom, v

blagor vesoljnemu svetu, v tolažbo ubogih duš v vicah in v našo časno in večno srečo! O rasti, rasti ljubeznivo, milo, božje Dete; rasti v naši veri, v našem upanju in ljubezni, da tudi mi rastemo v tvoji milosti, v tvojem zveličanju za nebeško veličastvo!

Toda ne le Marija in Jožef, ne le milijoni kristjanov danes poveljujejo včlovečenega Sina božjega, njih slavnemu petju se pridružuje tudi petje angelskih zborov. „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so svete volje!“ glasi se danes klic pod nebom. Ko se je kralj angelov vidno na zemlji prikazal, so se prikazali tudi angeli, njegovi služabniki, da bi mu stregli. Ko si je Sin božji izvolil zemljo kot svoje stanovanje, nagnila so se zopet k nji nebesa in jo pozdravila kot sestro. Hudobni duh in vsi zavrženi angeli so prinesli greh in vse hudo na svet, ko so zapeljali prve starše, in zato so dobri angeli dolgo žalovali nad nesrečo človeštva. Danes pa, predragi v Kristusu, se je izpremenilo 4000 letno žalovanje angelov v neizmerno veselje; današnji dan so se prikazali v nebesih, danes so zapeli namesto „Kyrie eleison“ (Gospod usmili se nas!), kakor se je glasilo v starem zakonu, veseli „Gloria in excelsis Deo!“ Danes so podali ljudem prijazen pozdrav; zato so jih nagovorili: „Ne bojte se!“ — Kako sta se pač razveselila Marija in Jožef, ko so pastirci prihiteli Jezusa molit in so jima pripovedovali, kar jim je angel povedal. Pač je Marija zopet zaklicala: „Moja duša poveljuje Gospoda!“ Kako je previdnost božja lepo poskrbela za Marijo in Jožefa, ki sta bila zapuščena, ker pastirji so jima vsega potrebnega prinesli.

Predragi v Kristusu! Stopimo tudi mi tje k jaslicam z ubogimi pastirji, da tudi mi dosežemo njegov blagoslov. Čeprav nam v naših časih noben viden angel ne oznanja miru, vendar ga oznanja že 19. stolet vesoljna sv. katoliška Cerkev s svojimi prazniki in nauki. Slavo Bogu in mir ljudem oznanjujejo vse krščanske družine, ki se tega praznika veselje, ki v hvaležen spomin nanj stavijo jaslice. Mir ljudem oznanjajo celo mali otroci, oznanjajo ga vsi izvoljeni v nebesih, ki so ga po Jezusu že dosegli in ga bodo uživali na veke, oznanjajo ga vsi dobri kristjani, ki v Gospodu mirno umrjo. Oznanja ga naša lastna vest, ker naše srce čuti nenavadno tolažbo in veselje, ako se spomni na milega Jezuščka v jaslicah ležečega.

Kristjani, čeprav mi sedaj več ne moremo obiskati Jezuščka samega v jaslicah in Marijo in Jožefa, vendar tudi nam veljajo še

sedaj prelepe besede, katere danes done po cerkvah: „Hitimo vsi tje k jaslicam — ker božje Dete joka tam, — Mi vsi ti pojemo, o Dete lepo, — čast hvalo dajemo, o Dete sveto! — Ozri se v nas revne ovčice pohlevne; — odpusti dolge, premilo srce!“ Kristjani, jaslice, kjer pravi, živi Jezus še sedaj prebiva med nami, je tabernakelj na oltarju. Tu nas čaka, tu nam hoče deliti milosti, ako ga prosimo. Duhovniki današnji dan darujejo tri sv. maše v čast in zahvalo troedinemu Bogu, ki se nas je usmilil. Darujmo mi milemu Jezusu, ki je tukaj med nami resnično pričujoč, svoje misli in želje, besede in dejanje, sploh vse dejanje in nehanje, žalost in veselje, darujmo mu celo svoje srce. On naj ga blagoslovi, posveti in izpremeni po svojem božjem srcu. Kličimo danes z nebeškimi duhovi: „Slava Bogu na višavah!“ in Zveličar z nebes nam bo blagoslovljaje odgovoril: „Mir vam na zemlji!“ Amen.

B. V.

Praznik sv. Štefana.

Sv. Štefan — posnemovavec Jezusa, ki je luč sveta.

In so kamnali Štefana, kateri je klical,
rekoč: Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!
Dej. ap. 7, 58.

„Molimo novorojenega Zveličarja, ki je danes kronal svetega Štefana!“ S temi besedami začenja sv. katoliška Cerkev današnje molitve. Tako govorijo danes tisoči kristjanov, tako vesel klic se glasi danes po zemlje krogu, tako se radujejo danes tudi cela nebesa. Včeraj smo premišljevali veliko skrivnost včlovečenja Sina božjega, in videli, da le iz neizmerne ljubezni do nas je on stopil kot človek na svet. Danes pa slavimo prvega junaka, ki se je hvaležnega skazal Zveličarju za toliko milost s tem, da je zanj prelil svojo kri, in nam dal zgled, kako moramo tudi mi za to milost hvaležni biti. Sv. Fulgencij kaj lepo primerja včerašnji praznik z današnjim, ko piše: „Uni (Jezus) je, ohranivši večnega božanstva veličastvo, vzel nase sužnjo obleko mesa in stopil na bojišče tega sveta; ta pa je, odloživši minljivo obleko telesno, se vzdignil v nebeško domovanje, kjer bo večno vladal. Uni je doli prišel z mesom pokrit, ta je šel gori s krvjo ovenčan.“ Nadalje govori isti sv. Fulgencij: „Potrebno je, bratje, da spoznamo, s

katerim orožjem okovan je mogel Štefan zmagati grozovitost Judov, da je mogel tako srečno zmago slaviti. Štefan, da je mogel doseči krono svojega imena, je imel ljubezen kot orožje in ž njo je povsod zmagal. Iz ljubezni do Boga se razdivjanim Judom ni udal, zaradi ljubezni do bližnjega je za tiste, ki so ga kamenjali, prosil; zaradi ljubezni je grajal zmotene, da bi se poboljšali, zaradi ljubezni je prosil za nje, ki so ga kamenjali, da bi ne bili kaznovani. S čednostjo ljubezni ohrabren je zmagal Savla, grozno divjajočega, in tistega, katerega je imel na zemlji kot preganjavca, zaslužil je imeti v nebesih kot tovariša.“ Tako sv. Fulgencij.

S čim je torej sv. Štefan poplačal Zveličarju njegovo neizmerno ljubezen? Poplačal mu jo je z velikansko, junaško ljubeznijo do Boga, do bližnjega sploh, tudi do svojih sovražnikov in morivcev. On je izpričal, kako resnične so besede sv. Pavla, ki piše: „Nemo coronatur, nisi qui legitime certaverit“ (2. Tim. 2, 5.) in besede Jezusove: „Nebeško kraljestvo silo trpi.“ (Mat. 11, 12.) — Sv. Cerkev torej zato precej po božičnem prazniku slavi spomin prvega mučenca sv. Štefana, da nam s tem kaže, da boj za nebesa je nam vsem neobhodno potreben, in da v boju moramo biti srčni in neustrašeni kakor Štefan, zraven pa polni sv. ljubezni do Boga in do bližnjega, zakaj: Deus caritas est et qui manet in caritate, in Deo manet... Vprašati pa se še moramo: „Zakaj, za katero stvar pa se je sv. Štefan tako srčno vojskoval? Zakaj je moral kri preliti?“ Sv. Štefan se je vojskoval za najdražji zaklad, katerega sploh more kak človek imeti, za oni zaklad, katerega mu je Jezus sam prinesel z nebes, namreč za sveto vero. Na njem so se vresničile v polni meri besede sv. Pavla: „To je zmaga, ki svet premaga, naša vera.“ Vedel je dobro, da brez vere ni mogoče Bogu dopasti, da „kdor Jezusa zataji pred ljudmi, ga bo tudi on zatajil pred svojim Očetom,“ zato je šel rajši v smrt nego, da bi omahnil in odpadel od njega.

Jezus je prišel na svet iz gole ljubezni do nas in prinesel nam je luč sv. vere, da se po nji zveličamo. Sv. Štefan pa se je opasal hvaležno s to ljubeznijo in se je vojskoval za vero in častno zmagal. Glejte, kako lepa zveza med včerajšnjim in današnjim praznikom; res „vinculum caritatis“. Zato pravi po pravici sv. Bernard, da k temu ne manjka nič drugega, nego prav veliko posnemovavcev v verskem in čednostnem junaštvu. Žalibog, moram reči, v naših časih je takih junaških Štefanov bore malo med kristjani. Skušnja nas uči, da jih je sedaj neštevilno takih, ki so

pripravljeni zatajiti svoje versko prepričanje ne le v smrtni nevarnosti, temveč če tako prav kaže, tudi za vsako malenkost, recimo za par grošev ali polič vina. Seveda je mnogo tudi takih, ki sploh nimajo nobenega prepričanja, še manj pa versko zavest. Kako žalostno je to! Takim manjka temelja njih verskemu življenju; z ozirom na to vam hočem danes govoriti, kako je Jezus skazal nam ljubezen, ker je luč sveta in naše življenje, kako svet to napak obrača in se zamotava v temo in zmote, in kako se moramo mi temi in zmoti umakniti ter pravi luči Jezusu slediti.

Včeraj ste slišali s tega mesta začetek evangelija sv. Janeza, ki se glasi med drugim: „V začetku je bila Beseda (Jezus), in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda... V nji je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi. In luč v temi sveti, in tema je ni zapopadla... Bil je prava luč, katera razsvetli vsakega človeka, kateri pride na ta svet. Na svetu je bil, in svet je bil po njem storjen, in svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli...“ (Jan. 1.) Sv. Janez imenuje Jezusa Besedo Boga Očeta. Pravi, da je Jezus prava luč, ki je prišla na ta svet, da luč Jezusova sveti v temi, a tema je noče sprejeti, svet Jezusa noče spoznati, čeprav je le v njem pravo življenje. Prišel je na svet v svojo lastnino, ker on sam je vse ustvaril, pa ljudje ga niso hoteli sprejeti kot Učenika in Zveličarja svojega.

Jezus je „luč sveta“. S svojim božjim naukom je napolnil ves svet s svetlobo. Kako žalostno je bilo pred njim. Črna tema ostudnih zmot, pregreh je pokrivala zemljo; neverjetno je, kako globoko je zabredla človeška pamet pred prihodom Zveličarjevim na svet. (Moloh, Apis, kača-boginja, — daritve ljudi, najgrše malikovalstvo. — Suženjstvo, človek slabejši nego žival.) Ko je zasvetila božja „luč“ Jezus, izpremenilo se je vse in — se še izpreminja v tujih deželah, kjer še divjaki prebivajo (Kina, Amerika).

Kjer je luč, tam je tudi življenje. Sami veste iz skušnje, kako vpliva luč ali svetloba na človeka, sploh na naravo. Ako je solnčno vreme, je vse živahno, veselo, ako se pooblači ali celo potemni, postane duh mračen in zaspan. V temni noči človek najraje počiva. Celot rastline čutijo isto. Rastlina, ki ne raste na svetlem, pobledi in se ne razvija več lepo. Kakor vpliva dnevna luč na vsa živa bitja, tako je vplivala in vpliva nadnaravna „luč“ Jezus Kristus na celo človeštvo. Ljudje so spoznali, kaj je resnica in pravica, da so vsi enaki pred Bogom, „da so očeta enega

sinovi, ljudje vsi bratje, bratje vsi narodi“, suženjstvo je bilo odpravljeno. Jele so cveteti znanosti in veda in umetniže, poživljene po krščanstvu.

Zakaj je Bog vse to poskrbel, zakaj to izpremenil? Ker smo njegova lastnina. V svojo last je prišel. Mi vsi, vse blago, vsa živa in neživa bitja so njegova lastnina, ker on je vse ustvaril.

„V svojo lastnino je prišel, pa ga niso sprejeli.“

Kristjani, pred 1800 leti je zapisal sv. Janez te besede. Uresničujejo pa se do pičice še dandanašnji. Jezusov nauk in njegov božji zgled še sedaj razsvetljuje ljudi, ki žive v temi zmot, zmešnjav in pregreh, a ljudje „sedeči v temi in smrtni senci“ te luči tolikokrat nočejo sprejeti, nočejo spoznati, čeprav vidijo, da je v tej luči pravo „življenje“, prava sreča zanje.

Koliko jih je povsod, tudi med vami, ki Jezusa nočejo spoznati kot svojega Boga, ki nočejo vedeti, da je Bog med njimi, ki tajé to božjo luč sv. vere in vse, kar je dobrega, preobračajo v hudo in, kar je hudega, preobračajo v dobro. Koliko jih je, ki se norčujejo iz vere, iz vsega svetega, češ, čemu to? to so praznje marnje! In če že niso tako daleč zašli, pa pravijo: jaz verujem toliko, kolikor je zame prav, kar spoznam kot pravo! Taki ljudje nazivajo zveste katoličane mračnjake, češ, da so v temi zmot, sami pa menijo, da so v luči. Oh, kako bridko se varajo!

Njim veljajo besede ap. Jude (10, 11.): „Ti pa, karkoli ne poznajo, preklinjajo, karkoli pa po naravnem potu kakor neme živali spoznajo, nad tem se pohujšujejo. Gorje jim, ker zašli so na Kajnovno pot in z Bileamovo zmoto so vdarjeni..., pojedajo brez skrbi, sami sebe pasejo, to so oblaki brez vode, katere vetrovi semtertje ženo, to so jesenska drevesa brez sadu, dvakrat osušena, izruvani, so kakor valovi zdivjanega morja, ki bluvajo iz sebe svoje zmote, so kakor zašle zvezde, katerim je nevihta teme prihranjena na veke.“

O sv. veri, o božjih in cerkvenih zapovedih nočejo ničesar slišati. Zakaj ne? Ali menite, da so res tako razsvetljeni in poučeni? O nikakor ne. Udarjeni so le z dušno slepoto, srce so zakrknili, kakor nekdanj kralj Faraon. Zakaj so taki? Kristus sam govori (Jan. 3, 19—20.): „To je sodba, ker je luč prišla na svet, in ljudje so bolj ljubili temo nego luč, zakaj njih dela so bila hudobna. Vsak pa, ki hudobno dela, sovraži luč in ne pride k luči, da se njegova dela ne grajajo. Kdor pa resnico dela, pride k luči, da postanejo očitna njegova dela, ker so v Bogu storjena.“

Ti ljudje so takorekoč z dušo in s telesom prikovani le na zemeljsko grudo, za kaj višjega, dušnega, nadnaravnega nimajo več smisla, ne pojma. Njih veselje je le v mesu in lesu, v časti in strasti, v blagu in drugih minljivih stvareh.

Vsega se poprimejo, le tega ne, kar jim priporoča sv. vera; vse verjamejo, le tega ne, kar uči sv. vera. In če znajdejo in slišijo kak nov nauk, ki ima komaj toliko resnice v sebi, kolikor ima ponočna veša svetlobe, hitro se ga poprimejo; a o nebeški luči, ki je Jezus Kristus, nočejo slišati ničesar. Vse njih modrovanje, učenje in znanje in prizadevanje zdi se mi, da je podobno tistim vražarskim ljudem, ki v sveti noči iščejo zakladov. Gredo namesto v cerkev k službi božji polnočnici rajše v oddaljene kraje, v črno temo, kjer se ne sliši noben zvon. Tam stopijo v ris in kličejo vraga, naj jim prinese zaklad. Tako je sedaj! Kličejo namesto Boga raje vraga na pomoč, da bi jim dal dušnih ali telesnih zakladov. A godi se jim, kakor se je godilo tistemu, ki je veroval, da v sv. noči nad zakladi goré lučice. Šel je iskat; zagledal slednjič lučko, hiti tje, pograbi, a v rokah mu ostane gnjil trhel les, ki se, kakor vam je gotovo znano, tudi ponoči sveti.

Glejte, kristjani, to je najboljša primera za tiste, ki se ponajajo s svojim umom, a o Bogu ničesar nočejo vedeti. Prejalislej morajo spoznati, da so bili goljufani, da jim od vsega njih prizadevanja ni drugega ostalo nego bridkost in žalost.

Takih ljudi, kristjani, je sedaj brez števila. To so tisti, ki nimajo ne vere ne ljubezni sv. Štefana. On se ni sramoval „luči“ Jezusa, zato je že živ videl nebesa odprta, gledal božje obličje in v sredi groznih udarcev, ko se je kamnje kakor dež nanj vsipalo, je molil: „Gospod Jezus, sprejmi mojo dušo!“

Predragi v Kristusu! Mi smo sprejeli Jezusa v svoje zveličanje, kakor ga je sprejel sv. Štefan. On naj sprejme naše duše, kakor je sprejel dušo sv. Štefana. In kakor se Jezus za naš blagor ni bal hleva, ne jasi, ne križa, ne trnjeve krone, ne zaničevanja, ne preganjanja, ne smrti, in kakor se sv. Štefan ni ustrašil groznih muk za Jezusa, tako se moramo tudi mi vredne skazati Jezusove ljubezni do nas. Če je sam Sin božji v naš dušni in telesni blagor bil pripravljen vse prestati in pretrpeti in je res pretrpel, trpimo tudi mi, ker s tem, da se nam na tem svetu pritiska trnjena krona, splete se nam v nebesih venec nebeške slave! Amen. B. V.

Nedelja po božiču.

1. O begu in dragocenosti časa.

Odkupljajte čas! Efež. 5, 15.

Duhovnik koncem leta pregleduje farne knjige, rojstne, poročne, mrliške in druge take zapisnike. Tudi jaz sem to storil; pregledaval sem zapisnike teh starih knjig, ne samo letošnje, temveč tudi prejšnjih let. Čital sem mnogo imen v vseh knjigah. Zanimalo me je to, in začel sem šteti naprej in nazaj, vse vprek, koliko jih je umrlo, koliko bilo rojenih, koliko je bilo med njimi moških, koliko ženskih, koliko starčkov, koliko otrok itd. In ko sem tako sešteval mrličev, rekel mi je neki notranji glas: pusti rajne v miru, v življenje jih gotovo ne boš obudil, čeprav jih tisočkrat prešteješ, raje moli za nje. In res sem vse vkupe odložil. — Toda za letošnje leto pa sem si vendar le zapomnil nekatere številke. Bilo je letos v naši fari rojenih dečkov in .. deklc medtem .. nezakonski, izmed teh letos rojenih pa jih je že doslej .. umrlo. Poroke so bile .., mrličev pa .., med temi .. moških in .. ženskih. Najstarejši je bil star .. let, najmlajši .. ur. Po starosti so bili .. stari nad 80, .. pa nad 70 let. Pod desetim letom je umrlo .. otrok, torej skoro polovico vseh mrličev.

Te suhe številke same na sebi ne pomenijo veliko, toda ako pa vse dobro preudarimo, zbude v naših srcih marsikako misel in nam dajo marsikak nauk. Ako je sploh kak čas primeren za resnobno in koristno premišljevanje, ki odtrga našega duha od zemlje in ga dvigne k nebesom, gotovo so sposobni k temu zadnji dnevi leta, ko potekajo zadnje ure, zadnje minute svojemu koncu bližajočega se leta, ki se na vse veke več ne bo vrnilo. Premišljujočim to resnico stopa nam živo pred oči minljivost, slabost in onemoglost vsega posvetnega, in zveneti nam mora v ušesih glas skrivnega razodenja: „Et tempus amplius non erit“ (Apoc. 10, 6.) „in časa ne bo več!“

Da v resnici, predragi v Gospodu, zadnji dnevi leta, zlasti še Silvestrov dan, imajo nekaj skrivnostnega, nekaj pretresljivega v sebi; kdor ima le količkaj vere in vsaj nekoliko misli, čuti nekaj nenavadnega v svojem srcu in tega se ne more znebiti. Zadnji večer leta spominja nas živo na zadnji večer našega življenja. Trenotek, ko bije ura polnoč in se leto skonča, kliče nam v spomin oni prevažni, neizogibljivi trenotek, ko bo odbila tudi ura našemu življenju, ko se bomo za vselej poslovili s tega sveta.

Kdo bi mogel pri takem premišljevanju mrzel, vnemaren ostati? Edinole kak do skrajnosti lahkomišeln človek. Premišljen človek pa, ko čuje biti Silvestrov polnočni zvon, spomni se gotovo na oni mrtvaški zvonec, ki bo njemu zapel prej ali pozneje.

Take in enake misli so tudi mene obhajale, ko sem pregledoval in prebiral farne knjige. Živo mi je stopilo pred oči, kako kratek je čas, kako hitro beži vedno naprej in naprej, kako podira in ruši, mislil sem si, kako neznaten, slaboten in onemogel je človek proti vsemu temu, da bi prav nič ne bil na svetu, ako ne bi imel neumrjoče duše, katere smrt vendarle ne more pokončati nikoli, in nehote se mi je vrivalo vprašanje, kaj neki naj človek stori, da si vsaj nekoliko pomaga iz te svoje slabosti. Telesa rešiti ne more, ker bo gotovo umrlo, reši edino lahko le dušo, torej mora predvsem za njo skrbeti. Po takem premišljevanju pa sem spoznal, kako strašno resnične so besede Kristusove: „Kaj pomaga človeku, ako ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi?“

Te in enake misli o hitrosti in vrednosti časa, o minljivosti vsega posvetnega, o edini veljavi naše duše, za katero moramo torej predvsem skrbeti, hočem vam danes razviti in pojasniti.

Človeku je prirojeno, da ima neko mržnjo do vsega, kar je količkaj težavnega in neprijetnega; vsega tega se izogiba, ako se le more. V tem se kaže precej velik kos lahkomišelnosti in mehkužnosti. To slabost kaže zlasti sedanji svet, ki se je tako pomehkužil in polenil, da se mu še misliti ne ljubi. Ljudje sedaj navadno le to spoznavajo in za to se zanimajo, kar sprejmejo s svojimi počutki, kar vidijo ali slišijo, vse drugo pa, do česar počutki nimajo oblasti, kar se spozna in izve le z mišljenjem, to jim je že pretežavno, to najrajše kar v miru puste. Taka reč je tudi čas!

Kaj pa je čas? Na to vprašanje se pač lahko pravo misli, a dobro odgovori pa se težko. Torej je zadosti, da si vsakdo to misli. Katere lastnosti pa ima čas? Je-li večni? Ne, čas in večnost ni vseeno. Čas se je začel šele začetkom sveta in bo trajal do konca sveta, ko se bodo uresničile besede sv. Duha: „In časa ne bo več.“ Torej čas je omejen. Dalje čas nikoli ne miruje, temveč vedno poteka, in sicer hitro poteka, čas se tudi nikoli ne vrne, ko mine enkrat, mine za vselej; zato pa tudi pravimo, da je kratek, in ker je kratek, je tudi drag. Pregovor celo pravi: „Čas je zlato.“

Drago je namreč navadno to, kar se težko dobi, kar pa se obenem zelo potrebuje.

Pa čemu bi vam še nadalje popisoval čas, ko se da le težko zadosti popisati. Najložje si ga predstavljamo in mislimo, ako ga primerjamo s kakimi vidnimi rečmi. Tako n. pr. se čas primerja deroči reki, ki se steka v morje; čeprav mnogo voda teče na en kraj, vendar morje nikoli ni polno, tako tudi čas ni poln. Dalje se čas primerja ribi v vodi, ki plava po bliskovo. Sveto pismo (Sap. 5, 9—12.) pa primerja čas senci, ki hitro premine in nič za seboj ne pusti, ladiji, ki plava po morju, in se nje sled ne more najti, ptici pod nebom, ki leti, a se ne pozna nikoli, kod je letela, temveč se sliši časih le ropot, ko plapola s perutnicami. Meni pa se zdi najbolj primera času, ako pravim, da je čas tista svetovna ura, katero je Bog navil v začetku sveta, in katera se bo stekla šele na koncu sveta.

Rekel sem, da je čas drag. Sv. Bernard ga celo najvišje ceni. Pravi namreč: „Nič ni dragocenejše, nego čas. Čas velja toliko, kolikor Bog; zakaj z dobro vporabo časa se Bog pridobi.“ Bog nam je dal čas našega življenja v to, da ga porabimo le v en namen, namreč da zveličamo svoje duše. Ako pa časa ne rabimo v ta namen — naj ga rabimo potem, kakor ga hočemo — izgubljen je za nas; ako izgubimo čas svojega življenja, izgubi naša duša Boga. Predragi v Kristusu, čas je sestavljen iz let, leta iz mesecev, meseci iz tednov, tedni iz dni, dnevi iz ur, ure iz minut, minute iz — trenotkov. Da, ljubi moji, iz trenotkov je sestavljen čas, je sestavljeno naše življenje. Kdor izgubi trenotke, izgubi minute, ure, dneve, tedne, mesece, leta, izgubi svoje življenje, svoje zveličanje, izgubi Boga samega. Pomislite, da pride trenotek, katerega je Bog že določil, kratek trenotek, ki bo zadnji našega življenja, in vsak trenotek utegne to biti; torej je naše zveličanje zavisno od prave vporabe trenotkov.

„Oh, ljubi Bog,“ kliče sv. Bernard, „nič ni dražjega nego je čas; pa vendar se nič manj ne ceni, nič lahkomišelneje ne zapravlja, nego čas! Dnevi zveličanja gredo mimo, in nihče ne pomisli na to, trenotki beže in se več ne vrnejo, pa nobeden se ne potoži. Brez prestanka beži čas, in norec ne pomisli, kaj izgubi!“

Poglejmo si bolj natanko enega izmed mnogih lahko-mišelnih grešnikov. Čemu mu je dragoceni čas življenja? Proč ga meče; proč meče to, s čimer bi si lahko nebesa kupil,

Boga pridobil! Kam merijo vse njegove misli? — Na minljive reči. — Okrog česa se sučejo vse njegove skrbi? Okoli nečimurnosti. Kaj iščejo vse njegove želje? Počutnosti. — Za katero stvar se najbolj trudi? Za vse posvetno. — Njegove misli so tam, kjer je njegovo srce; njegovo srce je, kjer je njegov zaklad, in zaklad njegov je — svet, oj ta ubogi, ničvredni, siromašni, grbasti svet, ki premine z vsemi svojimi nasladami, ta goljufivi svet, ki očem ugaja, a dušo ogoljufa, ta sleparski svet, ki veliko obeta, pa nič dobrega ne da, ta zapeljivi svet, ki počutke razburi, pa srce pokonča, ta sprijeni svet, ki se strastem laska in prilizuje, in v mrežo strasti dušo ulovi, ta od Boga prokleti svet, ki vse tiste, ki se mu dajo ukleniti, potegne v večno pogubljenje!

Kristjan moj, kje pa je tvoje srce? Gotovo tudi tam, kjer je tvoj zaklad. In kje je zaklad? Morda v denarju, v posvetni slavi, v elabi tovarišiji, sploh v posvetnih skrbih; ni ga pa tam, kjer bi moralo biti, ni ga pri — Bogu! Je-li to prava sreča, je-li v tem prava zadovoljnost?

Bodimo odkritosrčni sami proti sebi in izprašujmo si vest! Katero leto našega življenja je bilo najbolj srečno in prijetno? Ali ono, ko smo se dobro imeli, ko smo dobili morda obilno posvetnega blaga. Gotovo ne! Najsrečnejša je bila gotovo naša mladost, ko smo bili še nepokvarjeni, nedolžni prijatelji božji. In v poznejših letih je bilo gotovo ono leto najlepše, ko je bila naša duša najbolj mirna, ko smo največ storili v čast božjo in v zveličanje svoje duše.

Ako pa je temu tako, pomislimo danes, kako je bilo za nas to leto, ki se ravno sedaj od nas poslavlja. Smemo li reči, da je bilo srečno, da smo zadovoljni z njim? Kaj smo storili za Boga, kaj v zveličanje svoje duše? Ali smo sploh kaj dobrega storili; ako smo, vprašati se moramo: Kakšni so bili pri tem naši nameni? Ali smo delali vse res le iz ljubezni do Boga, ali pa smo delali le zaradi ljudi, da so nas ljudje hvalili? Ako smo delali dobro le zaradi ljudi, vse to nič ne velja pred Bogom.

Starši, ste li zadostno skrbno varovali svoje otroke, ste jih li obvarovali vsega hudega na duši in telesu? Otroci, ali ste ubogali svoje starše, ste li izpolnili svoje dolžnosti? Kristjan, ali si hodil to leto po ozki trnjevi poti, ki pelje v življenje, ali po široki, gladki poti, ki vodi v pogubljenje. Ali bi mogli danes z mirno vestjo stopiti pred Sodnika in dati račun o preteklem letu? Ali moremo danes sploh kaj pokazati, češ, to je sad preteklega leta.

Kaj bo z nami, ako smo podobni onemu nerodovitnemu drevesu, ki je le zelenelo in rastlo, a sadu ni prineslo nobenega?

Ko je Jezus že tretje leto na zemlji učil in se trudil, pa pri vsem tem le malo uspeha imel, je povedal to-le priliko: „Nekdo je imel figovo drevo zasajeno v svojem vinogradu. Nekega dne pride, išče sadu na njem, pa ga ne najde. Tedaj reče gorniku: Glej, tri leta je, kar hodim iskat sadu na tem drevesu, pa ga ne najdem. Posekaj ga tedaj! Čemu še prostor jemlje? Gornik mu odgovori: Gospod, še to leto ga pusti, da ga okopljem in mu pognojim. Morda vendarle obrodi sad. Če pa ne, ga boš potem posekal!“

Kristijan, pomisli nekoliko! Morda na tebi išče nebeški Gospod sadu že leta in leta, pa ga le ne najde. Morda je tudi on že naročil svojemu vrtnarju — smrti, naj te poseka, ker nisi vreden, da jemlješ prostor na svetu, ker ne daš nobenega sadu? Kaj bo s teboj, ako je to tvoje zadnje leto, ko vendar nimaš še nobenega sadu, da bi ga nesel seboj v večnost? Oh, to ne bo lehak odgovor!

Mislimo si kakega lahkomiselnega človeka, ki je živel 20, 30, 40, 60, recimo, 80 let. Ta je preživel 29.000 dni ali 700.000 ur. Po pravici se čudimo tako ogromnemu številu. Pa vendar, ako jih človek preživi, ne ve, kdaj in kam so prešle te ure; vse se mu zdi le, kakor kratke sanje. Pravzaprav se v tem ne moti, ker $\frac{1}{3}$ svojega življenja človek prespi, velik kos svojega življenja, zlasti svojo mladost pa presanja. Tako mu preostaja le malo časa. In kaj potem, ako celo tega pičlega časa prav ne porabi, ako ga daruje namestu Bogu, pa grehu; ah, potem je ta čas izgubljen, zapravljen, da, še več kakor izgubljen! Kako bridko mora biti človeku pri srcu, ako se v svoji starosti ozira nazaj na leta svoje mladosti, svoje krepke dobe, pa ne opazi drugega nego dolg in le sam dolg pred Bogom, ako šele stoječ na robu temnega groba spozna, kaj je življenje, čemu je na svetu.

Blizu devetdesetletnega starčka je vprašal nekdo, koliko let ima. In ta mu milo odgovori: „Tri leta.“ Oni se nasmehne, češ, to je nemogoče. Starček pa zasolzi in pravi: „Da, res samo tri leta šele živim; ker vse poprejšnje življenje je bilo pravzaprav zame smrt in še več nego smrt, ker nisem spoznal, čemu sem na svetu.“ Ljubi moji, ali ni to bridka beseda, bridka usoda, ako mora kdo tako tožiti?

Ako torej preudarimo, kako kratek je čas, kako hitro poteka in se več ne vrne, kako silno je dragocen, potem ne moremo razumeti onih ljudi, ki pravijo, da si „dolg čas preganjajo,“ da si

„čas kratijo.“ Ljubi moji, ali ni to največja nespamet: čas preganjati? Saj že sam prehitro teče in beži, da ga komaj dohajamo, čemu bi ga še podili. In ko je čas že sam tako kratek, da ga na vseh straneh manjka, za Boga milega, čemu bi ga še krajšali; potem nam ga ravno nič ne ostane. — Kmalu poteče leto, 365 dni. Vem, da je marsikdo v tem letu čas preganjal in kratil. Ako pa ga danes vprašamo, kaj meni, poreče nam on, kakor vsak drugi: „Kratko, prekratko je bilo to leto!“ Zato je na prvi pogled res smešno, ako kdo pravi, da si čas krati in preganja; toda, ako nekoliko bolj to pomislimo, priznati moramo, da je bolj objokovanja, nego smeha vredno.

Kristjani, le še nekaterikrat bo udarila ura v zvoniku in udarila bo zadnjikrat temu letu! Zdi se mi, kakor da bi zaropotala ura večnosti, in se spodrla v njej kolesca, v znamenje, da je zopet precejšen odlomek v človeštvu dovršen. Mi vsi pa smo se s tem precej pomaknili naprej. Kam pa? Proti svojemu koncu, proti smrti! Ljubi moji, kolikokrat bomo zopet zadnjo nedeljo v letu vkup zbrani, morda dvakrat, enkrat, morda — nikoli več ne? Koliko jih je bilo lani, ki jih letos ni več; koliko jih je letos, katerih pa danes leto več ne bo? In kdo so ti? Srce mora glasneje in hitreje utripati vsakemu, kdor se zmisli na to, in notranji glas mu pravi: „Morda si ti? Da, prav lahko se zgodi, da si tudi ti med temi!“

V spomin mi prihaja, kaj se je zgodilo pred leti ravno zadnje dni v letu. Bilo nas je velika družba in neki jezuit nam je govoril o minljivosti življenja. Opomnil nas je tudi, koliko jih je bilo prejšnje leto ravno tam, pa jih ni več in koliko jih ob letu ne bo več. Mlad človek seveda le nerad misli na smrt, zlasti ako je zdrav. Tako so tudi krepkejši tovariši na bolehné kazali, češ, tebe bomo nesli. Deset dni pozneje dobi eden, o katerem smem reči, da je bil najkrepkejši izmed vseh, vročinsko bolezen in v štirih tednih smo ga pokopali. Kdo bi si to mislil tedaj?

Kaj pa se iz vsega tega učimo? Ako je čas kratek in hitro beži in se več ne vrne, je res silno drag. Zato ga ne smemo tratiti in zapravljati, temveč vestno in skrbno rabiti v prid svoje neumrjoče duše, ker pride ura, „ko časa ne bo več.“ Zato „delajte, dokler je dan, ker pride noč, ko nihče ne bo mogel več delati!“ Amen.

† J. Benkovič.

2. Sv. Janez, najzvestejši prijatelj Jezusov.

(Priložnostni govor za god sv. Janeza evangelista.)

Peter se je obrnil, in je videl tistega
učenca, katerega je Jezus ljubil.

Jan. 21, 20.

Sveta Cerkev je postavila današnji god sv. Janeza evangelista v osmino svetega dneva. In kako primerno! „Bog je svet tako ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sinu, da kdorkoli vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje.“ (Jan. 3, 16.) Božja ljubezen je Jezusa poslala na svet; božjo ljubezen je Jezus tudi vedno oznanjeval ter naučil svoje učence nadnaravne ljubezni do Boga in do bližnjega. In ljubezen je ravno najlepši znak „tistega učenca, katerega je Jezus ljubil,“ sv. Janeza, „apostola in evangelista Gospodovega. Zato se imenuje „učenec ljubezni.“

Iz tega pa na podlagi sv. evangelija, ki se bere na god sv. Janeza, ne smemo sklepati, da bi Jezus drugih učencev ne bil ljubil. Zakaj sv. Janez sam piše v svojem evangeliju takole: „Ker je Jezus ljubil svoje, ki so bili na svetu, ljubil jih je do konca.“ (13, 1.) Vendar je bil med ljubljenimi učenci nebeškemu Zveličarju najbolj priljubljen sv. Janez. Saj se med nami tudi godi podobno. Če tudi vemo, da nam treba bližnjega ljubiti, kakor sami sebe, vendar smemo, da, moramo nekatere ljudi bolj ljubiti mimo drugih, tako: svoje starše, svoje brate in sestre, svoje bližnje sorodnike, svoje dobrotnike, svoje dobre in znane prijatelje. Ti vsi so z nami ožje zvezani.

Zakaj pa je božji Zveličar tako ljubil sv. Janeza? Zakaj je sv. Janez prejel in imel do Jezusa toliko ljubezen, dejal bi, kot nekako svetinjo? Zato, ker se nobeden izmed apostolov ni tako zvesto ravnal po besedah nebeškega Učenika: „Vi ste moji prijatelji, ako storite, kar vam jaz zapovem.“ (Jan. 15, 14.) Sv. Janez je posebno goreče spolnoval zapovedi Jezusove, razodeval se je najzvestejšega prijatelja v življenju, v smrti in po smrti Jezusovi. To si oglejmo nekoliko natančneje v čast sv. Janezu in sebi v dober nauk.

S svojim prihodom na svet in s svojim rojstvom v hlevu je Jezus razodel neskončno ponižnost. Zato si tudi prvih svojih učencev ni izvolil v visokih krogih, med posvetnimi veljaki, ampak izmed preprostega ljudstva; tako tudi sv. Janeza.

a) Sveti Janez je bil sin Cebedejev in Salomin, rojen v Betzajdi, galilejski vasi, in brat sv. Jakoba starejšega. Oba brata sta bila ribiča pri Genezareškem jezeru. Z očetom skupno sta morala pač imeti oba brata precejšnjo ribjo trgovino, ker sveti Marko pove, da so imeli tudi najemnike v službi. Nekega dne ravno ob jezeru popravljata mreže, kar pride Jezus mimo ter ju povabi seboj. Pri tej priči popusti Janez z bratom vred mreže, očeta, najemnike in vse, ter gresta za Odrešenikom. Verjetno je, da je poprej hodil poslušat pridige sv. Janeza Krstnika.

Jezus je hodil čisto ubog okoli in očitnih čudežev do takrat še ni delal. In glejte! Janez, mladenič kakih 25 let, se mu brž pridruži, popusti vse domače imetje in vse posvetne ozire in radosti ter iz odkritosrčne ljubezni želi le prijateljstva Jezusovega. Seveda mu je prigovarjala notranja milost in vnanja ljubeznivost Jezusova, vendar bi bil on lahko tudi preslišal glas milosti božje ter se nič zmenil za Jezusa in njegov nauk, kakor so storili mnogi drugi. Toda sv. Janez se je hotel že z godaj uvrstiti med zveste prijatelje Jezusove.

Ljubi kristjani, posebno vi, ki ste še v mladostnih letih! Kolikokrat ste že vi zaznali glas božji, ki je vas klical za Jezusom, za njegovimi nauki in zgledi, toda niste ga hoteli poslušati! Kolikokrat vas je klical božji glas s prižnice, iz spovednice, iz ust dobrih staršev, klical in opominjal notranji glas vesti: zapustite grešno priložnost, odslovite sladkobesednega skušnjavca ter v pogostnišem prejemu svetega obhajila pa v molitvi in delu iščite rešitve in tolažbe, toda vi ste ostali tako zakrknjeni in gluhi, da bi vam moral skoraj tako očitati, kakor sv. Štefan Judom: „Trdovratni in neobrezani na srcih in ušesih, vi se vedno ustavljate svetemu Duhu!“ (Dej. ap. 7, 51.) Spominjajte se večkrat, da vse to, kar nam svet ponuja, mikavnega, je kakor pomladni sneg, ki tako naglo skopni, spominjajte se, da je pozemeljska radost tista ledena gaz, na kateri človek pade tako lahko in tako nevarno. Svoj pogled radi obračajte na mladostnega sv. Janeza! On vam kliče: „Ne ljubite ne svetá, ne tega, kar je v njem. Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem.“ (I. 2, 15.) Sveti Janez je šel za Jezusom, akoravno mu je v njegovi službi kazalo le trpljenje, in zvesto se ga je držal, akoravno je videl, da ga je zapustilo več učencev.

Sv. Janez se je odlikoval zlasti še v tistih čednostih, ki so Jezusu najljubše in ki so delale sv. Janeza Jezusu najbolj

podobnega. Jezus, Sin prečiste Device, ljubil je predvsem čistost in neomadežanost srca in telesa. Apostol Janez pa se je prizadeval vedno, ohraniti to angelsko čednost vse žive dni. V svoji mladosti ni nikdar in nikoli okusil pregrešne ljubezni, zato ga v poznejših letih tudi grda domišljija ni mogla toliko begati. Čiste so bile njegove misli in želje, spodobne njegove besede, bogoljubna vsa dejanja njegova. Bil je dalje, kakor pišeta sv. Hieronim in sv. Zlatoust, ljubljenec Gospodov, ponižen, prijazen, krotak učenec tistega, ki je rekel sam o sebi: „Jaz sem krotak in iz srca ponižen.“ (Mat. 11. 29.) Sv. Janeza srce je bilo zares upodobljeno po presvetem Srcu Jezusovem.

Ker je imel torej sv. Janez v toliki meri najljubeznivejši lastnosti in čednosti na sebi, ni čuda, da ga je hotel Jezus vedno imeti pri sebi. Če gre Jezus vzbudit od smrti Jajrovo hčer, če gre na goro Tabor razodet svoje veličastvo in četudi nima več kot treh učencev pri sebi, Janez mora biti med njimi. S svetim Petrom vred pripravi, kar je potrebno za obredno jagnje. Zadnjo veliko noč in pri zadnji večerji, ko Zveličar žalostno jemlje slovo od svojih apostolov, sme sv. Janez sloneti na njegovem presvetem Srcu ter si ga upa poprašati, kdo ga bo izdal. Oj presrečni sv. Janez, ki si smel vedno biti v Jezusovi družbi! Pa srečni nič manj tudi mi, ki imamo taistega Jezusa pri sebi v tabernakeljnu, pa kadar se daruje sveta maša in celó v sebi pri svetem obhajilu. Jezus hoče vedno biti med nami, z nami in v nas kot najzvestejši prijatelj, mi pa mu pošlanemo po grehu tolikokrat nezvesti. Nauči nas ti, sv. Janez, zvestobe do Jezusa v življenju, pa tudi v smrti!

b) Sv. Janez je bil zvest prijatelj Jezusov, kakor v življenju, tako ob smrti Odrešenikovi.

Preden je šel Zveličar zadnjikrat v Jeruzalem, je rekel apostol Tomaž svojim tovarišem: „Pojdimo tudi mi, da z njim umrjemo!“ (Jan. 11, 16.) In prvak apostolov je še v zadnjem trenutku zatrdil Jezusu: „Akoravno bi mi bilo s teboj umreti, te ne bom zatajil.“ Tako so rekli tudi vsi učenci. (Mat. 26, 35.) Toda koliko jih je bilo, ki so ostali mož-beseda? Nobeden ni ostal do konca pri božjem Učeniku razen sv. Janeza. Juda Iškariot, nezvesti prijatelj, ni šel z Jezusom proti Oljski gori, ampak je šel rabeljnov iskat. Izmed enajsterih je Jezus vzel le tri na vrt Getzemani, ki naj bi bili priče njegovega krvavega potu, in med temi tremi je bil sv. Janez. V prvem strahu, ugledavši oborožene

rabeljne, je sicer zbežal z drugimi apostoli vred, vendar se je hitro vrnil k svojemu Gospodu ter ga spremil celó na dvorišče velikega duhovna. Na tem dvorišču je Peter Jezusa zatajil ter odšel, Janez pa je po mnenju sv. Janeza Zlatousta ostal blizu Jezusa; zakaj sicer bi ne bil mogel v svojem evangeliju tako natanko popisati, kar se je godilo z našim Odrešenikom na onem kraju.

Ko gre drugi dan Jezus s težkim križem obložen po ulicah mesta Jeruzalema in vunkaj na goro Kalvarijo, ko potem na križ pribit visi v smrtnih bolečinah: Kdo je izmed apostolov, ki spremlja, kdo, ki je priča njegove smrti? Ozirajmo se okrog, kakor hočemo, drugega apostola ne ugledamo, kakor sv. Janeza, ki z Gospodovo materjo do zadnjega zdihljeja vztraja pri križani ljubezni. Edino on je imel dovolj poguma, edino on toliko ljubezni, da se ni zbal tudi smrtne nevarnosti med farizeji. Sv. Janeza tudi vedno slikajo pri Jezusovem pogrebu.

Hočeš, dragi moj, pravega prijatelja spoznati, poskusi ga v križih in nesrečah. Kdor tebe zapuščenega ne zapusti, on več velja, kot vsa posvetna hvala. Tak človek ima pravo krščansko ljubezen, ki se razodeva bolj v dejanju, kakor v besedah.

c) Zvestega prijatelja sv. Janeza imamo opazovati še po Jezusovi smrti.

„Ljubezen nikoli ne mine,“ piše sv. Pavel. (I. Kor. 13, 8.) Na ljubezni pa sloni pravo prijateljstvo. Zato, kakor ljubezen, prava krščanska nikoli ne ugasne, tako tudi naše prijateljstvo po smrti prijateljevi ne sme jenjati; prelep zgled zato imamo na sv. Janezu.

Preden Jezus izdihne na križu svojo dušo, reče svoji materi: „Žena, glej tvoj sin!“ Potlej reče učencu: „Glej, tvoja mati!“ „In od tiste ure jo je učenec vzel k sebi.“ (Jan. 19, 26. 27.) Najljubše, kar je imel Jezus na zemlji zapustiti, bila je njegova mati. Po smrti sv. Jožefa je bila vdova in dosedaj je skrbel zanjo njen božji Sin; ob svoji smrti pa jo izroči Jezus najzvestejšemu in deviškemu prijatelju svojemu. Janez tudi precej tako stori, kakor mu je naročil Jezus s križa ter kot najboljši sin skrbi zanjo.

Morebiti je tudi izmed vas komu umrl drag prijatelj, ki je zapustil ob svoji smrti ubogo vdovo, bolešno mater, revne otročiče ter vas milo prosil, da kaj poskrbite zanje. Storite po

zgledu sv. Janeza, tolažite, podpirajte, varujte zapuščene, osirotele reve. Tudi, kar je starih siromakov, ravnajte ž njimi v duhu krščanske ljubezni, da ne bodo zaradi vaše trdosrčnosti zadnjih grižljejev kruha na tem svetu namakali z grenkimi solzami. Ako boste sv. Janeza lepo posnemali, bo vam gotovo tudi Marija naklonjena mati.

Ko je bil sv. Janez binkoštno nedeljo napolnjen z darovi svetega Duha, bil je v ljubezni do Jezusa še veliko bolj potrjen. Srčno ga je oznanoval najprej Judom in Bog je potrjeval njegove nauke s čudeži. Dvakrat je bil zavoljo imena Jezusovega s sv. Petrom vred pozvan pred sodbo, pa obakrat se je goreče potegnil za resničnost Jezusovega nauka. Tudi v daljnih krajih po nevernih deželah je potoval ter razširjal kraljestvo Kristusovo. V poglavitnem mestu Male Azije, v Efezu, je stanoval po smrti sv. Petra in Pavla ter od ondod kot višji pastir čul nad cerkvami ali škofijami Male Azije. V l. 95. po Kristusovem rojstvu je bil na povelje krutega cesarja Domicijana prepeljan čez morje v Rim. Tam je bil bičan in obsojen k mučeništvu in sicer, naj ga vržejo v kotel vrelega olja. A kar je hotel rimski sodnik, tega ni hotel Kristus, ki se je zadovoljil kar s tem, da je njegov najljubši učenec pripravljen, sprejeti zanj mučeniško smrt. Kakor trije mladeniči iz ognjene peči babilonske, tako je sv. Janez prišel iz vrelega olja še lepši, kot je bil vanj vržen. V spomin tega dogodka stoji še sedaj cerkva v Rimu, imenovana: sv. Janez pred latinskimi vrati. Sv. Janeza preženó na otok Patem, sedaj Palmoza imenovan, ne daleč od Efeza. Na tem otoku je imel sivi starček pri 90 letih marsikako pomanjkanje pretrpeti. Toda vse to njegove zvestobe ni moglo omajati. Še dandanes priča o tem njegova prelepa knjiga, imenovana s k r i v n o r a z o d e n j e, ki je bilo spisano na tem otoku. Po Domicijanovi smrti vrnivši se v Efez pa je spisal svoj evangelij in tri liste, polne žive vere in goreče ljubezni. Četudi je njegovo telo oslabelo vsled visoke starosti, obilnih potovanj in mnogih nadlog, vendar se je povzdignil njegov duh visoko nad solnce, luno in zvezde ter je pil skrivnosti božje iz nebeškega studenca, orlu podoben, ki najvišje leti pod solnce in visoko pod nebom z bistrimi očmi pije solnčne luči. Zato se sv. Janez slika z orlom. Včasih se vidi tudi s kelihom, iz katerega gleda gad v spomin, da so ga baje krivoverci hoteli zastrupiti pa je na znamenje sv. križa gad pogledal iz keliha.

Sv. Janez je živel v Efezu menda še pet let in ondi umrl za cesarja Trajana. Pokopali so zadnjega apostola na hribu zunaj mesta ter mu postavili krasno cerkev, ki je pa sedaj turška mošeja, nekdanji sloveči Efez pa neznatna vas. Nad tem mestom in krščansko občino se je izpolnilo, kar je Bog zažugal po ravno tem apostolu v skrivnem razodenju. Vsled tega, ker so prebivalci pozabili na prvo ljubezen in niso hoteli storiti prave pokore, odvzeta jim je bila najdražja svetinja, luč svete vere.

Vse življenje sv. Janeza priča, da ga ni bilo zvestejšega prijatelja Jezusovega in da je bil ves prešinjen prave ljubezni. Zato pripoveduje o njem sv. Hijeronim, da je v visoki starosti v cerkvi, kamor so ga morali le nositi, samo tele besede vedno ponavljal: „Otročiči, ljubite se med seboj!“ In ko so ga vprašali, zakaj zmiraj te besede ponavlja, je odgovoril: „Ker je to zapoved Gospodova, in je dovolj, če se izpolnuje to edino.“ Dá, zares, predragi v Kristusu: Kdor ljubi bližnjega zavoljo Boga, ta ljubi tudi Boga; in kdor ljubi Boga in bližnjega, ta spolnuje celo postavo. O takem pa velja beseda psalmistova: „Velik mir imajo, kateri ljubijo tvojo postavo.“ (118, 165.) To je tisti sveti mir, ki ga je Jezus prinesel na svet, ki so ga oznanjali angeli ob njegovem rojstvu, in katerega vam tudi jaz voščim sedaj v božičnih praznikih. Amen.

Val. Bernik.

Priložnostni govori.

Najlepša podoba v Marijini družbi.

Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva! ... ker si ljubila čistost. Judit. 15, 10. 11.

Nadvojvoda Ferdinand, poznejši cesar Ferdinand II., je dobil nekoč v dar krasno ročno ogledalo, vdelano v zlato in bisere. Njegov učitelj je opetovano opazal, kako se mladi nadvojvoda prepogosto, a le naskrivaj ogleduje v ogledalu. Ker je bil učitelj vesten, se je jel bati, da ne bi njegov učenec postal ničemuren, kakor jih je postalo že toliko pred njim. Zato je vedno priganjal, naj se nadvojvodu odvzame zapeljivo ogledalo. Tu pa se je izkazalo, da je bil nadvojvoda steklo izdolbel in mesto njega vdelal v okvir podobo Matere božje; in ta podoba je bila, ki je v njo nadvojvoda tolikrat upiral svoje oči. Začuden je učitelj ostrmel in nikdar več ni učencu branil, ozirati se v to podobo, kolikorkrat je hotel.

Kakor je ta dogodljaj ljubeč in vreden posnemanja, vendar bi vam, otroci Marijini, kar začetkom svetoval, da si podobo Matere božje vtisnete takoj v svoj spomin, v svoje srce. Tu se ne zdrobi, tu jo imate vedno pred duševnimi očmi. Da, vtisnite si to podobo globoko v srce, globoko v dušo, globoko v svoje misli in ogledujte jo! Pa bodo cvetele v vas čednosti kot cvetke prekrasnega vrta! — Toda katero podobo Marijino si naj vtisnemo v srce? Marijo kot deklico v templju? Marijo kot devico, zatopljeno v molitev v izbici nazareški? Marijo kot mater? Marijo kot kraljico nebeško? Marijo kot nevesto pred oltarjem? Marijo kot morje bolesti pod križem? — O, postavite jo v srce, kakršno hočete; če pa jo hočete imeti nepozabno lepo, čisto in deviško, usmiljeno in milo, dobrotljivo in čudovito, potem jo postavite v svoje srce kot Marijo lurško, kot Devico brezmadežno, potem imate vse v vsem! — In jaz vam hočem pokazati, kako veličastno lepa je ta podoba Brezmadežne, in kako veličastno lepe čednosti se učite od nje, namreč svete čistosti. Na Brezmadežno obrača sveta Cerkev svetopisemsko hvalo: „Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraela, ti čast našega ljudstva!“ (Judit. 15, 10.) In ako se, hčerke Marijine, navdušite za to podobo, veljajo o vas besede: „Ve ste slava katoliške Cerkve, ve veselje domačih, ve čast naše župnije!“

1. Dekleta-družabnice! Ako stopim pred podobo Brezmadežne ter vam hočem popisovati njeno lepoto, sam ostrmim, omolknem in ne vem drugega reči, kakor to: Čistost in lepota Marije brezmadežne se ne da popisati, ne da dopovedati, ne da pojmiti. Zato vam le to povem, kar pravi o nji sv. Cerkev, kar angeli, kar Bog sam.

Sv. Avguštin kar naravnost pravi o lepoti prečiste Device: „Ako te nazivljem lepota božja, si tega vredna!“¹⁾ Sv. Cerkev sama ne najde besedi, da bi z njimi dovolj pokazala lepoto Brezmadežne, zato jemlje, dejal bi, sv. Duhu iz ust besede, ki jih ta govori o božji modrosti ter jih obrača na Marijo.²⁾

Ko sv. Cerkev razmišlja, odkod je pač ta neizrekljiva lepota, ki odseva s podobe Brezmadežne, tedaj trdi, da to ne more biti delo človeške roke, ampak njen izvor je od Boga

¹⁾ In serm. cit. a Lohner Bibl. conc. Tit. Hyperdul. n. 46. — ²⁾ Prim. Georg Patiss S. J. „Ansprachen“, 1907.

samega. Zato pravi s sv. Duhom: „Ona je namreč dih božje moči in čist iztok svetlosti vsemogočnega Boga; in zato ne pride nič omadežanega k nji. Zakaj ona je svetloba božje luči in brez madeža ogledalo božjega veličastva in podoba njegove dobrote.“ (Modr. 7, 25—26.) In Mariji sami polaga v usta besede: „Jaz sem prišla iz ust Najvišjega, prvorojena pred vsemi stvarmi.“ (Sir. 24, 5.)

Ako sv. Cerkev primerja Brezmadežno z drugimi ljudmi, tedaj se ji vidi toliko vzvišeno lepa, da se ji zde ljudje kakor trnje, Marija pa kot lilija: „Kakor lilija med trnjem, tako je moja prijateljica med hčerami.“ (Vis. pes. 2, 2.) — Da, še več! Sv. Cerkvi se zdi Marija tako lepa, da je ne pusti na zemlji med drugimi Evinimi otroki, ampak jo povzdigne do neba, kakor bi zemlja ne bila vredna, da Marija hodi po nji, in samo nebo označuje kot njeno pot, zato jo imenuje po besedah sv. Duha *lepo kakor luna* (Vis. pes. 6, 9.) — In ker je Marija mati Odrešenikova, ki se imenuje „luč sveta“ (Jan. 8, 12.) in ga nazivlje sv. Janez „luč ljudi“, „luč, ki v temi sveti“, „pravo luč, ki razsvetli vsakega človeka“ (Jan. 1, 4, 5, 9.), zato sv. Cerkev primerja Marijo jutranji zarji, ki naznanja prihod dnevne luči, solnca, rekoč s sv. Duhom: *Pride kakor vzhajajoča zarja*. (Vis. pes. 6, 9.) In kaj je pač lepšega v naravi, nego jutranja zarja! — Sv. Cerkev pa ve, kako čisto je bilo celo Marijino življenje, da ni padel nanjo niti prašek greha, zato zopet slavi njeno lepoto, primerjajoč jo solncu, ki se tudi ne oprši in ne omadežuje na svoji nebesni poti, govoreč, da je *izvoljena kakor solnce*. (Vis. pes. 6, 9.)

Sv. Cerkev kar strmi pred vzvišeno lepoto Marije Brezmadežne in trdi, da to ni več zemska lepota, ampak lepota nebeška, *znamenje na nebu*; zato nanjo obrača prelepe besede sv. Janeza: „In veliko znamenje se je prikazalo na nebu. Žena s solncem obdana, in luna pod njenimi nogami, in na njeni glavi krona iz dvanajstih zvezd.“ (Razod. sv. Jan. 12, 1.) Torej prava nebeška prikazen!

More-li sv. Cerkev vzvišenejše govoriti o lepoti podobe Brezmadežne? Zdi se nemogoče! In vendar pravi, da s tem še nismo dobili popolnega pojma o lepoti Marijini. Zato govori z besedami sv. Duha: „Ona je namreč lepša, kakor solnce, in preseže vso uredbo zvezd, in če se z lučjo primeri, jo prekosi.“ (Modr. 7, 29.) Kakor bi sv. Cerkev hotela reči: Če Brezmadežno prisposodbljamo še tako krasnim naravnim pojavom, vendar še nismo povedali, kako lepa je podoba Prečiste! — In sedaj raz-

umemo, kako je mogel vzklikniti sv. Avguštin: „Ako te nazivljem lepota božja, si tega vredna!“

Da, podoba Brezmadežne je tako očarujoče lepa, da so se celo angeli zavzeli, ko je prišla v nebo, popraščujoč se: „Kdo je ona, ki pride kakor vzhajajoča zarja, lepa kakor luna, izvoljena kakor solnce?“ (Vis. pes. 6, 9.)

Resnično, lepa je! Saj sam Bog izraža dopadenje nad njeno lepoto, rekoč: „Pulchra es, lepa si!“ Ne, še več pravi: „Tota pulchra es, vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi!“ (Vis. pes. 4, 7.) Bog sam torej pravi o Brezmadežni: „Vsa si lepa!“ Torej moramo vzklikniti tudi mi: „O Marija, vsa si lepa, in madeža ni na tebi!“

2. In zakaj je Brezmadežna tako lepa? Zato, ker je brezmadežna, ker je čista, ker je deviška! Na tej podobi torej opazujte, dekleta, kaj je nedolžnost, kaj je čistost! Nikdar bi vam namreč lepote nedolžnosti ne mogel tako vzvišeno popisati, kakor jo lahko vidite na Mariji. Ako pa je Marija, naša Mati, tako lepa in čista, kako lepi in čisti bi morali biti tudi oni, ki hočejo imenovati sebe Marijine otroke, Marijo pa svojo Mater in Kraljico? Da res, le oni so pravi Marijini otroci, ki se z nje po dobe uče te angelske čistosti in jo posnemajo, kakor pravi psalmist: „Za njo so device h kralju peljane; nje družice so k tebi peljane; peljane so z veseljem in radovanjem; vpeljane so v kraljev tempelj.“ (Ps. 44, 15—16.)

Kakor je Marija v božjih očeh „vsa lepa“, tako sv. Duh tudi čisto dušo imenuje *lepo* in jo blagruje: „O, kako lep je čist rod v svetlobi; zakaj njegov spomin je večni, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh. Ako je pričujoč, ga posnemajo; kadar pa se očem odtegne, po njem hrepenijo.“ (Modr. 4, 1—2.) — Čujte, kako visoko sv. čistost povzdiguje sv. Atanazij! „Velika je hvala device!“ pravi svetnik. „O devištvo, neizcrpljivo bogastvo! O devištvo, nevenljivi venec! O devištvo, tempelj božji in prebivališče sv. Duha! O devištvo, blesteči biser, ki je skrit pred navadno množico, in le malokdo ga najde!“¹⁾

Sv. čistost, to je uprav angelska čednost. V nekem oziru pa vas, dekleta, povišuje še nad angele. Tudi angeli so deviško-čisti, pa oni so pa naravi, oni so brez skušnjav, brez boja, brez zmage. Če pa ste ve, krščanske dekleta, deviško-čiste,

¹⁾ De virginitate.

potem ste čiste po mnogih skušnjavah, po mnogih bojih, po častnih zmagah. Taki Marijini otroci so angeli v človeški podobi, angeli v mesu! To so ljubljenci Jezusovi, to ljubljenci Marijini!

Ta čednost vas dela srečne na svetu in v večnosti. Saj je čistim dušam obljubljeno v večnosti plačilo, da bodo hodile za Jagnjetom, kamer bo šlo, in prepevale pesem, ki je drugi ne bodo znali peti. (Prim. Razod. sv. Jan. 14, 3. sl.) — In na tem svetu? Kaj je pač večja dobrina, nego zavest: Bog me ljubi, Bog ima veselje nad menoj! In kdo se raduje te sladke zavesti? Nedolžne, čiste duše! Pač imajo tudi spokorniki lahko zavest, da jih Bog ljubi, a vendar ostanejo le spokorniki, in njih zavest je zalita z bridkimi solzami. Veselje brez primesi bridkosti uživajo le čiste duše!

Vedite pa, dekleta, da kolikor lepša je obleka, toliko grši se vidi na nji vsak madež. Zato je gotovo naj nesrečnejši in najbolj žalosten dan življenja tisti dan, ko dekle prvič obremeni svojo dušo s smrtnim grehom zoper sveto čistost. Angel varih bi točil krvave solze, ko bi bilo mogoče!

Pred nekaj leti je živela na Štajerskem vdova, ki je imela hčer edinko. Vzgajala jo je v pravem strahu božjem, tako da je doraščala čista in nedolžna. Dorasla je morala iti služiti, ker je bila mati ubožna. Ker ni pazila na slabe priložnosti, je padla v sramoto. Vendar pa je prišlo pozneje do poroke, in priredili so razkošno svatovanje. Mnogi so nevesti čestitali, da je postala najbogatejša kmetica v okolici. Med škripajočo godbo in pokanjem topičev sta novoporočenca po poroki stopala iz cerkve. Vse je kipelo veselja. Mati pa, ki je štel korake za svatovsko družbo, je grenko jokala. Sosede jo nadlegujejo: „Kaj pa jokaš? Tvoja hči je vendar dobro zadela; kaj ji škoduje zdaj njen prestop? Veseli se z drugimi!“ „Ko bi sedaj le stala ob mrtvaškem odru svoje hčere,“ ihti pobožna mati, „in bi vedela, da je čista in deviška šla na oni svet, bi se lahko veselila. A sedaj? — Kaj ji bo hasnilo, ker si je s strahotnim grehom kupila takomenovano srečo, ker je dala največji zaklad, da ga zamenja z borno zemsko grudo? Da, ko bi stopila k altarju kot čisto dekle, kako mirno bi lahko zrla v prihodnost! Ali pa se je sedaj mogel Bog z veseljem ozreti na ta dva in blagosloviti zvezo?“¹⁾

Dogodba je pač vredna pomisleka! Zato je tudi sv. Ambrozij tako ginljivo bridko tožil nad padcem device, ki je bila dotlej zgled dekletom, rekoč: „Kakor svetla zvezda si se dolgo svetila; sedaj pa je svetla zvezda padla s svojega neba, njen svit je ugasnil, in postala si podobna mrtvemu, črnemu oglju!“

¹⁾ Diessel: Maria, der Christen Hort, II., pg. 26.

Veste torej, dekleta, zakaj sem vam stavil pred oči podobo Brezmadežne? Veste, zakaj sem dejal, da jo vtisnite v srce? Zato, ker želim, da bi bile srečne! Zakaj v nevarnosti se mi zde dekleta, ki ne vedo kak biser je brezmadežnost! Nesrečna je dekle, ki izgubi ta biser, predno se zave, koliko je vreden! Nesrečna je dekle, ki ta dragulj proda za nekaj mamljivih besedi, kakor je Ežav prodal prvenstvo za skledico leče! Ve pa, ki se še radujete te svoje nepopisne sreče, spominjajte se pogosto besedi sv. Hieronima, ki pravi: „Pomisli, da stopaš med zanjkami, in da je mnogo preizkušenih devic nedvomne čistosti izgubilo krono še na pragu smrti!“¹⁾

Dekleta, hčere Marijine! Ako katera izgubi ljubezen do Brezmadežne, ljubezen do brezmadežnosti, ljubezen do čistosti, je ta izguba nenadomestljiva, popraviti se ne da. Zato pravi zopet sv. Hieronim: „Drzno trdim: Četudi je Bogu vse mogoče, devico po padcu napraviti zopet za devico, mu je nemogoče!“²⁾ — Zatorej, dekleta, naredimo tako, kakor napravijo sicilijanski mornarji, ko jadrajo v nevarno morje. Oni razobesijo zastavo s podobo Matere božje in pojejo: „Ave, maris stella, zdrava, morska zvezda!“ Tako tudi mi! In poslušajmo nasvet sv. Bernarda, ki tako nedosežno lepo pravi: „O kdor se zavedaš, da v grešnem morju tega sveta bolj omahuješ med viharji in valovi, kakor bi stopal po trdni zemlji, ne obračaj svojih pogledov od te svetle zvezde, ako nočeš podleči viharjem; ako ustajajo skušnjav vetrovi, ako udarjaš ob peči bridkosti, respice stellam, ozri se na zvezdo, voca Mariam, kliči Marijo!“³⁾ — Pod katero zastavo pa bomo jadrati najveselejše in najvarnejše? Pod zastavo in podobo Brezmadežne! Zakaj tisti so Mariji najljubši otroci, ki čisti in neomadežani stopajo pot proti nebu, čisti in brezmadežni v mislih, čisti in brezmadežni v besedah, čisti in brezmadežni v dejanjih, ker so nji, Brezmadežni, najbolj podobni. Dragi otroci Marijini! To zastavo brezmadežne Device imejte v svojem srcu, pa se boste nekda z veseljem ozirali na svojo mladost, pa bodo vam veljale hvalne besede: „Ve ste slava katoliške Cerkve, ve veselje domačih, ve čast naše župnije!“ Amen.

Anton Skubic.

¹⁾ Epist. 22. ad Eustoch. — ²⁾ Tam. — ³⁾ Homil. 2. super Missus est. Brev. lect. II. Noct. Dom. ss. Nominis B. M. V.

Pogled na slovstvo.

A.

Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Prva knjiga: Resničnost katoliške vere. Spisal dr. Ivan Svetina, profesor in katehet na c. kr. l. državni gimnaziji v Ljubljani. Cena vezani knjigi 2 K 80 vin. V Ljubljani 1908. Založila „Katoliška bukvarna“. Natisnila „Katoliška tiskarna“. Str. 229. — Prvi predmet, ki se od pričetka letošnjega šolskega leta poleg slovenščine poučuje v materinščini v višjih razredih naših gimnazij, je verouk; zaslugo za to ima prof. dr. Ivan Svetina, ki je pravočasno oskrbel naznanjeno izborno učno knjigo. — Knjiga „Resničnost katoliške vere“ je apologetika, ki obsega dokaz, da je katoliška vera resnična, t. j. prava, od Boga razodeta vera. Podlaga temu dokazu je prvo poglavje, kjer pisatelj izborno razpravlja o zgodovinskih knjigah nove zaveze kot virih, iz katerih se dokazuje resničnost katoliške vere. Na tej podlagi nam podaje drugo poglavje dokaz, da je Jezus Kristus pravi Bog. Tretje poglavje vsebuje dokaz, da pristno in nepokvarjeno Kristusovo vero hrani in uči katoliška Cerkev. Nauk o katoliški Cerkvi obravnava pisatelj v dveh delih. V prvem delu dokaže, da je Jezus Kristus ustanovil versko družbo ali Cerkev, v katero naj bi vstopili vsi ljudje, ki sprejmejo njegovo vero, in ki naj bi trajala do konca sveta; tej Cerkvi je dal uredbo in značilna znamenja. Ta znamenja ima edino katoliška Cerkev, ki je torej prava Kristusova Cerkev. V drugem delu tega poglavja pa dokaže pisatelj, da Sveti Duh razsvetljuje in vodi katoliško Cerkev, da more izpolnjevati svoj namen. Ves dokaz je lepo logično izveden, vse podrobnosti so jasno razložene in vsa knjiga je prepričevalno, v vsem pisana, kar jej je posebno v odliko. Težko je namreč šolsko knjigo tako pisati, da ustreza zahtevam učne knjige, obenem pa ne podaje tvarine v suhoparni, ampak v živahni obliki. Prof. dr. Svetinova knjiga je zgled, kako naj se to izvrši. — V pridejanem berilu govori pisatelj o knjigah starega zakona, ki nam opisujejo razvoj razodetja božjega pred Kristusom. Na ta način se je pisatelju posrečilo pripravo na Zveličarja dovolj temeljito razložiti, obenem pa je dosegel, da je glavni dokaz o resničnosti katoliške vere ostal tudi po vnanji obliki bolj pregleden. Knjigo s pridom rabijo v prvi vrsti gimnazijci, prepričani smo pa, da bode kot prva obširnejša slovenska apologetika prišla v knjižnico vsakega slovenskega duhovnika. Rabil jo bode sam in priporočal tudi olikancem. V slovenskem bogoslovnem slovstvu pomenja izdaja prof. dr. Svetinove apologetike prav izdaten napredek, katerega je moramo iz srca veseliti in pisatelju iskreno čestitati.

A. S.

B.

1. *Enchiridion symbolorum, definitionum et declarationum de rebus fidei et morum auctore Henrico Denzinger. Editio decima, emendata et aucta, quam paravit Clemens Bannwart S. J. — Friburgi Brisgoviae MCMVIII. Sumptibus Herder. 8° (XXVIII + 628) K 6.—*

Ta knjiga je v bogoslovnih krogih že tako znana in udomačena, da je ni treba posebej priporočati. Pred več nego petdesetimi leti (1854) jo je izdal H. Denzinger, profesor v Würzburgu, s tem namenom, da bi bili poglobitni

in najvažnejši dokumenti za pravi katoliški nauk vsakemu lahko dostopni v priročni zbirki. Po Denzingerjevi smrti (1883) je priredil doktor Ign. Stahl tri izdaje, katerim je dodal nekaj dokumentov.

Dosedanje izdaje so imele še marsikako pomanjkljivost, vsled katere je bilo to delo praktično manj uporabljivo. Če si imel pred očmi dokument o kaki stvari, nisi prav nič mogel vedeti, ali se nahaja o tej stvari morebiti še kaj važnejšega na drugih straneh. Zato je samo tisti z uspehom in sigurno rabil to knjigo, kdor si je po dolgotrajni vaji zapomnil skoro vso vsebino cele knjige. Deseta izdaja je pa zlasti v tem ozlru temeljito izboljšana. Novo sistematično kazalo nudi vso apologetično in dogmatično snov v jako pregledni obliki; stvarno in imensko alfabetično kazalo, kakor tudi mnogobrojni podatki med tekstom, označujejo isto snov obravnavajoča in skupaj spadajoča posamezna mesta v knjigi. P. Bannwart je vse dokumente iznova primerjal z viri in jih popravil; ves tekst je uredil tako izborno, da se v tehničnem in praktičnem kakor tudi v znanstvenem oziru celi knjigi ne da prav nič očitati.

Deseta izdaja je tudi jako pomnožena; do enciklike „Pascendi“ (incl.) ima vse dokumente, ki so potrebni in koristni za dogmatične dokaze in pravo umevanje katoliških nauk. K.

2. *Der Epheserbrief des Apostels Paulus*, übersetzt und erklärt von Dr. Johannes Evang. Belser, ord. Professor der Theologie an der Universität zu Tübingen. Freiburg im Breisgau. Herdersche Verlagshandlung 1908 8°, str. VI+209. Cena: M 4'50.

S pismom sv. Pavla do Efežanov se je katoliška eksegeza novejši čas malo pečala. Vzrok tiči morda v tem, ker je vsebina omenjenega pisma zelo težko umljiva, tako da se celo sv. Hieronim pritožuje, ko komentira to pismo: *Sparsim ubicumque occasio data est ostendi, quod beatus apostolus ad nullam ecclesiarum tam mystice scripserit et abscondita saeculis revelaverit sacramenta* (Belser, *Der Epheserbrief*, Vorwort). Protesantje so zadnjih 40 let izdali več obsežnejših del o tem pismu, medtem ko moremo na katol. strani imenovati le dva važnejša eksegeta novejših dobe, ki sta se lotila razlage težkega pisma do Efežanov. L. 1890. je izšel komentar dr. Henleja (*Der Epheserbrief des hl. Apostels Paulus*, letos že v drugi izdaji) in l. 1908. komentar znanega tubiškega eksegeta dr. Belserja. O slednjem hočemo tu nekaj več izpregovoriti.

V uvodu (1—8) obravnava pisatelj splošna vprašanja, ki se tičejo tega pisma in pove v bistvu isto, kar že prej v svoji introdukciji (*Einleitung in das Neue Testament*. Freiburg in Breisgau 1901, 557—556). Pismo je pisal apostol Pavel v 1. letu svojega rimskega ujetništva (l. 62.) in ga obenem s pismom do Kološanov in Filemona po Tihiku odposlal v Malo Azijo. Namenjeno ni naravnost in izključno Efežanom, zato se mora v 1. verz u *Ἐφέσῳ* kot nepristna lekcija črtati (Henle trdi ravno nasprotno). Da pismo ni namenjeno kršč. občini v Efezu, dokazuje njegova vsebina: pisano je preveč splošno in na koncu manjka običajnih osebnih pozdravov. Verjetno pa je, da je sv. Pavel pisal cerkvenim občinam v Laodikeji, Kolosah in drugod, predvsem onim, ki so jih ustanovili njegovi učenci, ko je on zapustil M. Azijo. V Kol. 4, 16 je misliti na to pismo. Povod pismu je bilo poročilo (Efež. 1, 15; 3, 2; 4, 20) o novo izpreobrnjenih kristjanih v M. Aziji, s katerimi je sv. Pavel hotel stopiti v ožjo zvezo, jim zagotoviti svojo ljubezen in jih še bolj potrditi v pravi veri. Zanimivo razloži Belser, kako sta zašli v tekst besedici *ἔν Ἐφέσῳ*. Dasiravno, pravi,

pismo ni bilo naslovljeno na kršč. občino v Efezu, je bilo vendar vedno v najožjem stiku s to cerkvijo. Tihik se je namreč s pismom izkrcal v Efezu ter od tam naprej nadaljeval svoje potovanje po sosednjih cerkvenih občinah. Ko je izpolnil Pavlovo naročilo, se je zopet vrnil v Efez in oddal Pavlov rokopis ondodni cerkveni občini, da ga hrani. Tako so se iz efeškega arhiva razširjali rokopisi pod naslovom pisma „do Efežanov“, mesto „iz Efeza“. — Uvodu je dodal pisatelj obširno eksegetično literaturo o tem pismu, katoliško kakor protestantsko in angleško.

Nadaljnji, obsežnejši del knjige se peča s podrobnejšim razlaganjem sv. teksta, ki ga pisatelj razdeli v dva dela, prvi (1, 3—3, 21) poučni in drugi (4, 1—6, 20) izpodbudni del. Ne vemo, ali bi tu bolj občudovali Belserja kot bistroumnega filologa, ko razvzrojava zamotane periode, ali kot učenega teologa in poznavatelja sv. pisma, ko razlaga Pavlovo teologijo. Posebno zaslugo si je pridobil Belser s tem, da je znal tako spretno porabiti stare krščanske eksegeze, predvsem sv. Efrema, sv. J. Zlatousto, sv. Hieronima, sv. Tomaža Akv. i. dr. in s tem dvignil zaklade eksegetične modrosti, ki so bili do sedaj takorekoč pozabljeni.

Komentar je praktično sestavljen in ga toplo priporočamo vsakemu, kdor se hoče natančneje seznaniti s Pavlovimi pismi. Želimo pa tudi s pisateljem, da bi ta knjiga izpodbudila zlasti mlajšo generacijo k vztrajnemu delu na polju svetopisemskega raziskavanja. Sn.

3. *Biblische Volksbücher*. Ausgewählte Teile des Alten Testamentes. Viertes Heft: Die Weissagungen der Propheten Joël, Abdias, Jonas, Nahum, Habakuk, Sophonias, Aggäus, Zacharias und Malachias. Übersetzt und erklärt von Dr. Karl A. Leimbach, Profesor. Fulda 1908. Str. 204. K 1'80.

Tretjemu zvezku, ki je obsegal prevod in kratko razlago prerokov Ozeje, Amosa in Miheja, je hitro sledil četrti zvezek z ostalimi „malimi preroki“. Izvrsten prevod, ki se v svoji podrobni natančnosti čudovito naslanja na prvotni tekst, pa se vendar gladko in lahko bere; temeljita razlaga, ki kaže izurjenega jezikoslovca in veččega kritika — to sta glavni vrline tudi v pričujočem zvezku: v par jedrnatih stavkih dobimo dober pogled v časovne in krajevne razmere, sploh v „milieu“ posameznih prerokb.

Vrednost tega in prejšnjega zvezka pa znatno povzdiguje epiloga, ki nakratko označuje pomen malih prerokov. Oni so oznanjevali božjo pravičnost, pa tudi božjo usmiljenost; napovedovali so srečni mesianski čas, Mesijo in njegovo kraljestvo. Njihove prerokbe se odlikujejo po lepi obliki, zlasti pri Joëlu, Amosu, Miheju, Nahumu in Habakuku (str. 203).

Iz povedanega je razvidno, da te biblične knjige niso le navod k umevanju sv. pisma, ampak tudi jako spretna in posrečena apologija starozakonskih knjig.

Za prihodnji zvezek si je učeni pisatelj zbral psalme; to je jako srečna misel in da jo bo pisatelj dobro in srečno izpeljal, to nam pričajo dosedanjí zvezki. K.